

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Maailman muusikon haasteet Suomessa

Minna-Mari Mäentaka

Kulttuurituotanto (240 op)

Toukokuu/2010

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Koulutusohjelman nimi

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Minna-Mari Mäentaka	Sivumäärä 62 ja 2 liitesivua
Työn nimi Maailman muusikon haasteet Suomessa	
Ohjaava opettaja Arto Lindholm	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Jaana-Maria Jukkara	
Tiivistelmä <p>Tämä tutkimus käsittelee maahan muuttaneiden ns. maailmanmusiikkia esittävien muusikoiden kokemuksia toimimisesta Suomen kulttuurikentällä. Tavoitteena oli ensinnäkin saada tietoa siitä, millaista on harjoittaa muusikkoutta Suomessa ja toiseksi, mitkä tekijät mahdollisesti vaikuttavat maahanmuuttajataustaisten muusikoiden työllistymiseen.</p> <p>Työ sai alkunsa kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuudesta ja Maailman musiikin keskuksen tarpeesta kartoittaa mahdollisia kehityssuuntia tiedotuksellisessa toiminnassaan. Maailman musiikin keskus on maailman eri musiikkikulttuureja tallentava, tutkiva ja niistä tiedottava musiikki-instituutti. Yksi sen monista tehtävistä kohdistuu Suomeen muuttaneisiin muusikoihin ja heidän musiikkiinsa. Järjestämällä konsertteja ja työpajoja sekä tuottamalla levyjä ja tiedottamalla Maailman musiikin keskus on osaltaan ollut rakentamassa monen muusikon urapolkua.</p> <p>Tämä laadullinen tutkimus perustuu viiden muusikon teemahaastatteluihin. Haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin olennaisilta osin. Haastateltavina olivat espanjalainen flamencolaulaja ja kitaristi Cinta Hermo Martin, marokkolainen rai-laulaja Didi Blanco, turkkilainen laulaja Yonca Ermutlu, senegalilainen rumpali Yamar Thiam ja intialainen laulaja Peali Mitra Juva. Nämä muusikot ovat asuneet useita vuosia Suomessa ja ovat tunnettuja alalle uskoutuneiden parissa. Heillä on takanaan esiintymiskokemuksia eri kokoonpanoissa monista tapahtumista. Kokemuksiensa mukaan he ovat saaneet nauttia hyvistä konserttiarvioista ja yleisön valloittamisista. Laajemmalle kuulijakunnalle ja monille tapahtuman tai konsertin järjestäjille he ovat kuitenkin tuntemattompia.</p> <p>Tutkimuksesta käy muun muassa ilmi, että moni maailmanmusiikkia esittävä maahan muuttanut muusikko ei pysty harjoittamaan ammattiaan täysipäiväisesti. Tämä epäkohta koskee myös kantasuomalaisia muusikoita marginaalisen musiikin alalla. Muusikolla voi olla vuosia Suomessa asumisen jälkeenkin puutteita kulttuurikentän rakenteiden tuntemisessa. Suomenkielen taitamattomuus vaikeuttaa sitä entisestään. Kielikursseille osallistumista olivat haitanneet huonot ajankohdat. Esiintymisten ja yhteistyötohojen löytämiseksi olennaista on verkostoituminen. Moni maahan muuttanut muusikko kaipaa avukseen tuottajaa tai manageria hoitamaan ”paperitöitä” ja sähköistä viestintää.</p> <p>Tämä tutkimus ei rakenna valmista toimintamallia Maailman musiikin keskukselle. Tavoitteena oli kartoittaa tietoa kentältä, mihin nojaten Maailman musiikin keskus voisi tehostaa tiedotusta. Haastatteluaineisto tuo esiin muusikoiden palautetta ja tulevaisuuden toiveita kentältä.</p>	
Asiasanat maailmanmusiikki, maahanmuuttajat, tiedonvälitys, työllistyminen	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Name of the Degree Programme

ABSTRACT

Author Minna-Mari Mäentaka	Number of Pages 62 and 2 appendices
Title The Challenges of World Musicians in Finland	
Supervisor Arto Lindholm	
Subscriber and/or Mentor Jaana-Maria Jukkara	
Abstract <p>This thesis handles the experiences of immigrant musicians in Finland who perform so called world music. The purpose of this study was to find out what it is like to work as a musician in Finland on the field of marginal world music. By that another aim was to investigate the factors which affect to an employment.</p> <p>This qualitative study is done for Global Music Centre, whose mission is to collect, investigate and inform about global music cultures. One line of its activities contains immigrant musicians and their music. By distributing information, producing records and arranging concerts and workshops, Global Music Centre has affected many musical careers.</p> <p>The material for the survey is collected by interviewing five musicians: Spanish flamenco guitarist and singer Cinta Hermo Martin, Moroccan rai-singer Didi Blanco, Turkish singer Yonca Ermutlu, Senegalese drummer Yamar Thiam and Indian singer Peali Mitra Juva. The interviews were recorded and transcribed. These musicians have performed in many concerts. They have enjoyed good feedback and respect, but for larger audiences these musicians are unknown.</p> <p>The results indicate that many musicians cannot be full time musicians. This is the problem of marginal music in Finland in general. After living for years in Finland, the immigrant musicians might have insufficient knowledge of Finnish cultural field. Good language proficiency is needed to provide effective communication. Now there were problems scheduling lessons and work. Networking is significant for marketing and promotion. For help in that and paperwork, musicians need managers or producers.</p> <p>This study is not intended to create a ready to use template for actions. Instead, the goal was to gather information, based on which Global Music Centre can improve their knowledge sharing.</p>	
Keywords immigration, employment, communication, world music	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 MAAILMAN MUSIIKIN KESKUS (GMC) JA MUUSIKOT	7
2.1 Maailman musiikin keskuksen toimenkuva	8
2.2 Suomeen asettuneet muusikot GMC:n tietokannassa	9
2.3 Cinta Hermo Martin	11
2.4 Didi Blanco	12
2.5 Yonca Ermutlu	13
2.6 Yamar Thiam	14
2.7 Peali Mitra Juva	15
3 YHTEISKUNNALLISET RISTIPAINEEET	16
3.1 Maahanmuuttaja ja maailmanmusiikki	16
3.2 Etnisyys ja etninen identiteetti	18
3.3 Kotouttamispolitiikka	21
3.4 Taiteen merkitys kotoutumiselle	25
3.5 Maahanmuuttajien työllistyminen	26
3.6 Työllistymisen mahdollisuudet taidealoilla	27
4 HAASTATTELU KOKEMUSTEN KARTOITTAMISESSA	33
4.1 Tutkimuksen tavoitteet ja kysymykset	33
4.2 Aineiston hankinta ja tutkimusmenetelmät	34
5 MAAILMAN MUUSIKKONA SUOMESSA	35
5.1 Muusikoiden työllisyystilanteet	35
5.2 Ammatti-identiteetin rakennusaineet	38
5.3 Apurahat – taiteilijan toimeentulon lähde?	41
5.4 Verkostojen luominen	42
5.5 Yhteistyö Maailman musiikin keskuksen kanssa	45
5.6 Tiedonvälityksen mahdollisuuksia	46
5.6 Musiikin integroiva voima	48
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	51
7 POST SCRIPTUM	54
LÄHTEET	56
LIITTEET	63

1 JOHDANTO

It is difficult in a way, because I don't know this structure. I don't know whom to contact for gigs or I have not been able to somehow push myself too much. What ever recognition came, just came by itself.[...] I have always felt so good that people are respecting, people are listening, people are curious to know what it means and who I am as a musician.- Peali Mitra Juva

Opinnäytetyöni käsittelee Suomeen muuttaneiden maailmanmusiikkia esittävien muusikoiden työkokemuksia uudessa kotimaassa. Yllä oleva sitaatti on ote siitä, miten Peali Mitra Juva, Intiasta kotoisin oleva laulaja, kuvaili asiaa omalta kohdaltaan. Hän on ollut Suomessa kuusi vuotta.

Peali Mitra Juva esittää klassista intialaista musiikkia ja viihteellisempiä bollywood- ja bhangrasävelmiä. Lisäksi Mitra Juva laulaa flamencoja, ja hänen musiikkiinsa on sekoittunut jo piirteitä suomalaisesta kansanmusiikista. Hänen esittämänsä musiikki on tyypillistä etnoksi tai maailmanmusiikiksi kutsuttua musiikkia. Varsinaisesti maailmanmusiikki-termi on kaupallinen ja luotiin yhdeksi musiikkigenreksi levykauppojen hyllyille 1990-luvun alussa (mm. Pekkilä 2001). Työssäni käytän tätä termiä lähinnä rajaamaan tutkimustani. Olen siis rajannut karkeasti tutkimuksestani pois länsimaisia taidemusiikkia esittävät muusikot – vaikkakin rajat ovat häilyviä. Esimerkiksi monissa ns. maailmanmusiikkia soittavissa kokoonpanoissa on muusikoita pop- tai jazzmusiikin kentältä, ja musiikkiin sekoittuu näin ollen piirteitä myös näistä musiikeista.

Tämän tutkimuksen lähtökohtana on Maailman musiikin keskuksen pyrkimys kartoittaa tiedotuksensa kehittämisen tarpeita. Maailman musiikin keskus (Global Music Centre) on maailman eri musiikkikulttuureja tutuksi tuova ja tutkimusta harjoittava sekä tietoa keräävä musiikki-instituutti. Instituutin nimessä ”maailman musiikki” viittaa nimenomaan maailman eri musiikkikulttuureihin, eikä varsinaisesti maailmanmusiikkiin (world music) sen kaupallisessa merkityksessä. Tavoitteena on ymmärryksen lisääminen musiikeista yksilöiden ja yhteisöjen arvojen ja merkitysten välittäjänä sekä identiteettien vahvistajana. Sen yksi osa laajasta tehtäväkentästä kohdistuu maahan muuttaneisiin muusikoihin ja heidän musiikkeihinsa. Instituutti on ollut myös luomassa muusikoiden urapolkuja, sillä monien koulu- ja työpajaprojektien

kautta muusikot ovat saaneet opetusmahdollisuuksia. Maailman musiikin keskus on tuottanut levyjä ja järjestänyt konsertteja sekä koulutusta muusikoille. Instituutti on myös kerännyt muusikoiden tietoja, jotka ovat helposti nähtävillä sen kotisivuilta. (Maailman musiikin keskus 2009.)

Kuitenkin huolenaiheena on, että kysyntä ja tarjonta eivät edelleenkään tehokkaasti kohtaa. Monet tapahtumajärjestäjät ja toimijat kaipaavat esiintyjä, mutta eivät tiedä mistä heitä hakea, tai muusikot eivät tunne tarpeeksi Suomen musiikkikenttää, jotta löytäisivät oikeita väyliä työllistyä. Maailmanmusiikin marginaalisuus merkitsee esittäville muusikolle, myös kantasuomalaiselle, että yleisöpohja Suomen kokoisessa maassa on pieni vain kotimaassa järjestettävälle konserteille. Lisäksi kulttuuripoliittiset linjaukset ja resurssien vähäisyys pitävät toimintakentän edelleen pienenä.

Itselläni on ollut läheinen suhde suomalaiseen kansanmusiikkiin, jonka luen myös maailmanmusiikiksi. Olen musisoinut itse, haastatellut ja tutkinut suomalaisia kansanmuusikoita. Olen ollut myös tapahtumissa sekä yleisössä että toimijana. Ylipääntään musiikkikulttuureista kiinnostuneena olen myös ihmetellyt, miksei maahan muuttaneita muusikoita juurikaan ole näkynyt festivaaliareenalla.

Opinnäytetyöni tavoite on saada maahan muuttaneiden ns. maailmanmusiikkia esittävien muusikoiden kokemuksia toimimisesta kulttuurikentällä Suomessa. Tehtävää täsmentävät seuraavat osakysymykset: Millaista muusikkona toimiminen on ollut heidän mielestään ja miksi? Miten muusikot ovat saaneet työmahdollisuuksia, ja mikä merkitys Maailman musiikin keskuksella on ollut heille? Pyrin muusikoiden kokemusten kautta hahmottamaan, mitkä seikat saattaisivat vaikuttaa maahan muuttaneiden muusikoiden työllistymiseen.

Kotoutumista edistävät toimenpiteet eivät ole yhteneväisesti sovellettavissa muusikon ammatin harjoittamiseen. Muusikoista monet tulevat Suomeen ns. osaajina, ja heillä voi olla jo kokemusta muualla kuin kotimaassaan asumisesta. Tämänhetkinen laki maahanmuuttajien kotouttamisesta (493/1999) on säädetty lähinnä turvapaikan hakijoita ja pakolaisina maahan muuttaneita silmällä pitäen. Tavoitteellisesti keväällä 2010 eduskunnalle esitettävä kotouttamislain uudistus huomioinee eri tilanteissa Suomeen muuttavat ihmiset (Sisäasiainministeriön tiedote 2.11.2009).

Maahanmuuttajia ja kotoutumista koskevia tutkimuksia on tehty runsaastikin kasvat- ja yhteiskuntatieteissä. Taiteentutkimuksen alalla tutustuin musiikkitieteessä Outi Puustisen (2008) tekemään tutkimukseen musiikin merkityksestä gambialaisten muusikoiden akkulturaatioprosessille. Suomessa asuvien ulkomaalaistaustaisten taiteilijoiden työllistymisestä ovat kulttuurituotannollisen opinnäytetyön tehneet aikaisemmin mm. Anna Isiguzo (2004) ja Mikko Väänänen (2004). Isigizon tutkimuskohteena olivat Espoon alueen työvoimatoimiston piirissä olevat taiteilijat, ja Väänänen perehtyi työssään näyttelijöiden työllistymismahdollisuuksiin. Merkittävän vertailupohjan antoi Taiteen keskustoimikunnan tutkijoiden Pekka Oeschin ja Robert Arpon (2006) kartoitus kansanmusiikin ammattilaisten taloudellisesta tilanteesta ja toimintaympäristöistä. Kyselytutkimus kohdennettiin myös maahanmuuttajataustaisiin muusikoihin, mutta vastausprosentti jäi heidän osaltaan pieneksi.

Haastattelin viittä muusikkoa, jotka esittävät, opettavat ja säveltävät ns. maailmanmusiikkia, eli enemmän tai vähemmän omasta musiikkikulttuuristaan kumpuavaa musiikkia. Puhelinaukset olen tarkoituksella jättänyt melko pitkiksi. Tämä siksi, että näin voin parhaiten tuoda esille muusikoiden omia kokemuksia, mikä on mielestäni erittäin tärkeää tietoa kentältä. Olen tehnyt omia valintoja nostamalla esiin tietyt asiat ja myöhemmin tulkinnut kvalitatiivisen tutkimuksen luonteen mukaisesti aineistoani, mutta halusin jättää kommenttien myötä tulkinnanvaraa myös lukijalle.

Tämä opinnäytetyö ei varsinaisesti käsittele kotoutumista, vaan yhden ammattiryhmän mahdollisuutta täysipäiväiseen toimintaan taiteen kentällä. Opinnäytetyöni osallistuu siten omalla tavallaan tämänhetkiseen maahanmuuttopoliittiseen keskusteluun.

2 MAAILMAN MUSIIKIN KESKUS (GMC) JA MUUSIKOT

Tässä luvussa kerron enemmän Maailman musiikin keskuksen toiminnasta. Lisäksi kartoitan määrällisesti maahan muuttaneita muusikoita, jotka esittävät maailmanmusiikkia ja esittelen lyhyesti muusikot, joiden kokemuksiin tämä työ perustuu.

2.1 Maailman musiikin keskuksen toimenkuva

Maailman musiikin keskus, Global Music Centre (GMC) toimii Helsingissä (os. Hämeentie 34). Sen pääasiallisena tehtävänä on hankkia ja levittää tietoa maailman musiikeista. Keskeisiä toimintatapoja ovat tutkimus, äänitteiden ja julkaisujen tuottaminen, musiikkitapahtumien järjestäminen ja maailmanlaajuinen tiedotus.

Tiedon keruun ja levittämisen tehtävää palvelee oma kirjasto, johon on koottu mittava määrä alan kirjoja, äänitteitä, nuotteja ja videoita. Julkaisut löytyvät Linda- ja Viola-tietokannoista. Erillisestä arkistosta löytyvät mm. kenttä-äänitteet. Äänitteitä on tehty Global Mobile –studiolla mm. monissa Afrikan maissa, Kuubassa, Setumaalla, Udmurdiassa ja Mordvassa. Nykyisin äänitteitä taltioidaan suurimmaksi osaksi Maailman musiikin keskuksen omassa studiossa, jota voi myös vuokrata.

Joka syksy GMC järjestää Helsingissä kansainvälisen nelipäiväisen Etnosoi! –festivaalin. Tapahtumaa on järjestetty vuodesta 1988 lähtien. Festivaali on yksi European Forum of Worldwide Music Festivals –järjestön perustajajäsenistä. Näin olen Maailman musiikin keskuksen toiminta perustuu aktiiviseen kansainväliseen yhteistyöhön. Sopimuskumppaneita ovat mm. Udmurdian kulttuuriministeriö, Saranskin yliopisto (Mordva), College of Arts Bagamyo (Tansania) ja CIDMUC (Kuuba). Keskus on tehnyt kulttuurin kehitysyhteistyötä mm. Afrikassa ja vuonna 2009 alkoi hanke Tadzikistanissa. Myös pohjoismainen yhteistyö on tärkeää. Maailman musiikin keskus on Kansanmusiikin ja –tanssin edistämiskeskuksen jäsen, ja instituutissa seurataan aktiivisesti toimintaa kotimaisella kansanmusiikin kentällä.

Suomalaisissa kouluissa on toteutettu musiikkikasvatuksellisia projekteja, kuten monikulttuurinen Pukinmäki-projekti v. 1995-97. Tämä hanke perustui Maailman musiikin keskuksen, Sibelius-Akatemian koulutuskeskuksen ja Konserttikeskuksen yhteistyölle ja toteutettiin Pukinmäen yläkoulussa. Hanke tuotti mm. oppimateriaalia. Lisäksi senegalilaiset ja kuubalaiset esitykset ovat edelleen Konserttikeskuksen ohjelmistossa. Nykyisin Maailman musiikin keskus toimii yhteistyössä Suomen musiikkioppilaitosten liiton ja Suomen kansanmusiikkiliiton kanssa monimuotoisen musiikinopetuksen lisäämiseksi kouluissa.

Maailman musiikin keskus välittää artistitietoja mm. konserttien, tapahtumien ja työpajojen järjestäjille. Tiedot löytyvät myös GMC:n kotisivuilta. Taiteilijat on koottu tietokantaan musiikkigenreittäin ja alueittain. Tietokantaa kasvatetaan koko ajan. Instituutti toimii pääosin opetusministeriön tuella, mutta myös muita rahoituslähteitä on käytössä ja tarvitaan edelleen. Keskuksessa työskentelee täysipäiväisesti yksi työntekijä. Etnosoi!-festivaali työllistää osa-aikaisesti projektityöntekijän ja kirjastossa on myös osa-aikainen kirjastonhoitaja. (Maailman musiikin keskus 2009.)

2.2 Suomeen asettuneet muusikot GMC:n tietokannassa

Tilastokeskuksen tietojen mukaan vuoden 2008 lopussa Suomessa oli 143 256 ulkomaalaista. Maahanmuutto on vuodesta 1990 liki kaksinkertaistunut. Tuolloin Suomeen muutti 13 558 henkeä, kun vuoden 2008 ennakkotieto oli 27 602. Eniten Suomessa asuu Venäjältä ja Viirosta muuttaneita. (Tilastokeskus 2009.)

On mahdotonta tietää tarkalleen, kuinka paljon ulkomaalaisista on muusikoita. Tilastokeskus ei anna tähän vastausta. Koska keskityn tässä tutkimuksessa ainoastaan maailmanmusiikkia esittäviin muusikoihin, on vieläkin vaikeampaa selvittää heidän todellista määräänsä. Mikäli tutkimus sisältäisi esimerkiksi sinfoniaorkestereissa soittavat muusikot, voisi kyselyn osoittaa suoraan Suomessa toimiviin orkestereihin, sekä musiikkioppilaitoksiin ja kartoittaa näin muusikoiden määrää. Maailman musiikin keskuksen keräämä artistitietokanta antaa kuitenkin pätevää tietoa tämän tutkimuksen taustaksi Suomessa toimivista ulkomaalaistaustaisista maailmanmusiikkia esittävästä muusikoista.

Taulukko:

Ulkomaalaistaustaiset muusikot lukuina Maailman musiikin keskuksen artistitietokannassa (Maailman musiikin keskus 2010).

Musiikkikulttuuri	Yhtyeet	Muusikot
Aasia	6	7
Afrikka	28	47
Australia ja Tyyni valtameri	3	2
Balkan ja Lähi-itä	13	12
Eurooppa	9	8
Kreikka	5	2
Latinalainen Amerikka	23	23
Pohjois-Amerikka	1	1
Reggae, Hiphop	4	3
Venäjä	4	8

Yllä olevaan taulukkoon olen kerännyt kaikki yhtyeet muusikoiden kansallisuuteen katsomatta. Muusikot-sarake sisältää ainoastaan ulkomaalaistaustaiset muusikot, jotka esittävät pääsääntöisesti oman kulttuurinsa musiikkia. Monet muusikot soittavat myös useammassa kokoonpanoissa.

Maailman musiikin keskuksen tietokannassa on yhtyeitä yhteensä 95. Näissä soittaa myös syntyperältään suomalaisia muusikoita. Ulkomaalaistaustaisia muusikoita tietokannassa on kaikkiaan 112. Olen jättänyt taulukosta pois romanimusiikkia soittavat kaksi yhtyettä, joissa muusikot ovat kaikki suomalaissyntyisiä. Samaten yhtyeiden kokonaislukemasta puuttuu lastenmusiikkiyhtye Amura, mutta siinä esiintyvät ulkomaalaistaustaiset muusikot on laskettu kokonaismäärään mukaan.

Maailman musiikin keskuksen sivuilta tietokantaa tarkastelemalla huomaa myös, että suurin osa muusikoista ja yhtyeistä toimii pääkaupunkiseudulla. Lisäksi sivuilta löytyy tiedot muusikoista, jotka toimivat myös opettajina. Tietokantaan on koottu sekä suomalaisia että ulkomaisia muusikoita ja ryhmiä kaiken kattavasti eri maailman musiikki- ja tanssityyleistä. (Maailman musiikin keskus 2010.)

2.3 Cinta Hermo Martin

Cinta Hermo aloitti kitaransoiton 13-vuotiaana ja jatkoi musiikillisia opintoja Sevillan yliopistossa antropologian oppiaineessa. Tosiasiassa varsinaisen antropologisen koulutuksen hän sai monikansallisessa Piirpaukeyhteessä¹, jonka riveissä hän esiintyi vuodesta 1987. Espanjan Andalusiasta kotoisin olevana laulajana hän antoi oman näkemyksensä yhtyeen musiikkiin mm. sanoittamalla ja sovittamalla sävelmiä. Myös joitakin omia sävellyksiä pääsi yhtyeen yhteensä seitsemälle levyille. Hän myös tanssii laulamisen ja soittamisen ohella.

Nyt Cinta Hermo keskittyy soolouraan. Vuonna 2008 hän julkaisi ensimmäisen maailman rauhalle omistetun projektinsa tuotoksena albumin ”El canto de la cirena”, merenneidon laulu. Hermo säveltää pääasiassa flamencomusiikkia, johon kuuluvat myös sevillanas-laulut. Hän esittää laulujaan pääasiassa säestäen itseään kitaralla, mutta kokoaa tarvittaessa muita muusikoita mukaansa. Hän konsertoi niin Espanjassa kuin Suomessakin ja on siten kiinteästi yhteydessä kotikaupunkiinsa Huelvaan ja musiikkielämään Espanjassa.

Suomessa Hermo oli mm. vuonna 2008 kiinnitetty Stadin juhlaorkesteriin. Silloin hän esiintyi monessa konsertissa pääkaupunkiseudulla. Hänellä oli myös ensimmäisen levyn julkaisemiseen liittyviä esiintymisiä. Kesällä 2009 Hermo konsertoi mm. Andalucian yliopistossa järjestetyssä maailmanmusiikin konferenssissa.

Cinta Hermo on myös opettanut joitakin kertoja, ja toivoo voivansa tehdä niin enemmänkin. Hänellä on suunnitelmassa sevillanas-laulujen opettaminen lapsille työpajoissa. Tämä toteutui mm. Etnosoi! festivaalilla marraskuussa 2009.

Cinta Hermo voi tällä hetkellä apurahan ansiosta keskittyä säveltämiseen ja uuden

---

¹ Piirpauke on ollut pioneeri maailmanmusiikin piirissä. Yhtye on kiertänyt yli 20 maassa vuodesta 1974 ja vuosien aikana yhtyeessä on soittanut kymmenittäin muusikoita eri kansallisuuksista, siten yhtyeen musiikki sisältää runsaasti vaikutteita eri musiikkikulttuureista. Konevitsan kirkonkellot on alkuaikojen tunnetuin kappale. Yhtye on toiminut esikuvana monille kotimaisille etnisen musiikin fuusioryhmille. (Kurkela 2003.)

albumin suunnitteluun. Hänelle on myönnetty aikanaan avustusta myös Espanjan ulkoministeriöltä, ja vuonna 2002 hän sai apurahan säveltämiseen. Hänet on palkittu kahdesti Espanjassa sevillanas-lauluistaan.

2.4 Didi Blanco

Didi Blanco kuuli perinteisiä arabialaisia säveliä jo lapsuudessaan, sillä hänen isänsä soitti traditionaalista marokkolaista luuttua. Isä soitti myös jazz- ja bluesmusiikkia, sekä espanjalaisia sävelmiä. Blanco syntyi Casablancassa, kaupungissa, joka on monien kulttuurien sulautuma. Siellä arabialaiset vaikutteet sekoittuvat latalalaisiin ja afrikkalaisiin ja nämä piirteet kuuluvat myös musiikissa.

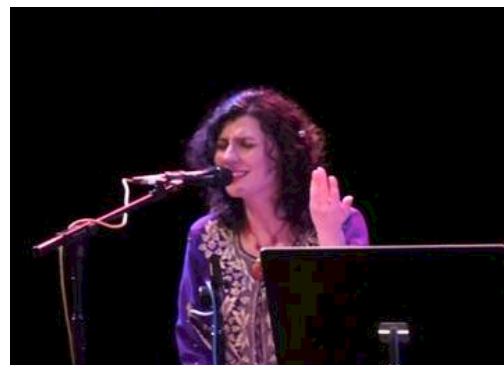

Suomessa Blanco kokosi yhteen joukon jazz/pop- muusikoita ja perusti taiteilijanimeään kantavan yhtyeen nimeltä Didi Blanco. Sen esittämä räi-musiikki on fuusiota, jossa yhdistyvät perinteiset arabialaiset melodiat länsimaisiin populaarimusiikin aineksiin. Blanco muutti Suomeen vuonna 1994 asuttuaan ensin Pariisissa. Siellä hän tutustui paremmin länsimaiseen musiikkiin, josta sai vaikutteita omaan musiikkiinsa. Blancolla ei ole musiikillista koulutusta, vaan hän on oppinut kuuntelemaan ja tekemällä musiikkia itse.

Didi Blanco on esiintynyt yhtyeineen sekä yksittäisissä konserteissa että festivaaleilla. Suomessa hänet on nähty mm. Faces Etnofestivaalissa, Turun taiteidenyössä, Tuhannen ja yhden yön gaalassa sekä Maailma kylässä -festivaalissa. Hän on vierailut myös FST5-kanavalla ohjelmissa Artur ja Seportaget. Didi Blanco on konsertoinut myös ulkomailla, mm. Ranskassa, Espanjassa ja Marokossa, sekä Pohjoismaissa.

2.5 Yonca Ermutlu

Yonca Ermutlu laulaa turkkilaisen musiikin yhtyeessä nimeltä Nefes. Ermutlu liittyi yhtyeeseen tultuaan Suomeen vuonna 1991. Yhtye perustettiin Suomessa vuonna 1990. Sen muusikoista kolme on kotoisin Turkista, yksi Uudesta-Seelannista ja muut Suomesta.

Nefes on esiintynyt paljon Suomessa, muttei ollenkaan ulkomailla. Yhtye oli Maa-hanmuuttajamusiikin ja tanssin teemavuonna 1998 vuoden kansanmusiikkiyhtye ja esiintyi silloin monissa kansanmusiikitapahtumissa. Nefesin ensimmäinen albumi Hatira – Keepsake julkaistiin vuonna 2008 Etnosoi! festivaalilla, jossa yhtye on esiintynyt useita kertoja. Albumi on Maailman musiikin keskuksen tuottama.

Yonca Ermutlu laulaa myös lastenmusiikkiyhtye Amurassa. Tämä on Maailman musiikin keskuksen ja Musiikkia nuorille ry:n yhteistyössä vuonna 2005 perustettu kokoonpano, jossa on muusikoita Intiasta, Turkista, USA:sta, Senegalista, Virosta, Hollannista ja Suomesta (Maailman musiikin keskus). Ermutlu on myös Monikulttuurisuusyhdistys Kassandran taiteilijalistalla ja laulaa Cassandra-kuorossa.

Nefes ei kuitenkaan ole kertaakaan esiintynyt Turkissa. Yonca Ermutlu on käynyt miehensä kanssa siellä usein, mm. opiskelemassa. Tulevaisuuden toiveet Yonca Ermutlu suuntaakin turkkilaisen musiikin opetukseen Suomessa.

2.6 Yamar Thiam

Yamar Thiam tuli Suomeen ensimmäisen kerran keikalle vuonna 1988 Hasse Wallin² mukana ja muutaman vierailun jälkeen jäi pysyvästi. Hän työskenteli tuolloin Asamaan-yhtyeessä, mutta perusti Suomeen jäätyään Galaxy-yhtyeen muusikkoystävänsä Pape Sarrin kanssa vuonna 1992.

Yhtyeessä Yamar Thiam soittaa johtavaa tamar-rumpua, jota kutsutaan myös ”puhuvaksi rummuksi”. Nimitys perustuu aikaan ennen puhelimia, jolloin tiedonvälitys ihmisten kesken hoidettiin rummuttamalla. Thiam on kasvanut musiikkiin. Hän on syntynyt perinnemuusikoiden, grioottien sukuun ja on soittanut Senegalissa rumpalina monissa kuuluisissa yhtyeissä 1970-luvulta lähtien, mm. Youssou N’Dourin Super Etoile-yhtyeessä (Maailman musiikin keskus, 2009).

Suomessa Galaxyn lisäksi Thiam on esiintynyt kansanmusiikkiyhtye Lyyran Tähtikuvio ja Vega³ riveissä. Hän on ollut ahkerasti mukana myös Konserttikeskuksen välittämässä konserteissa ja työpajoissa.

Yamar Thiamin muusikon ura on pitkä ja menestyksenkäs. Nyt hän toimii freelance-muusikkona ja on viime aikoina keikkaillut mm. Turkissa. Suomessa töitä on tällä hetkellä vähemmän; siksi Thiam opiskelee datanomiksi asuinkaupungissaan Alajärvellä. Hän on kuitenkin ensisijaisesti muusikko ja toivoo yhtyeelle manageria, jotta kokoonpano voitaisiin jälleen aktivoida.

Galaxy on levyttänyt kaksi Maailman musiikin keskuksen tuottamaa albumia: Nobel

---

² Muusikko Hasse Wallin luotsaama Asamaan-yhtye teki länsi-afrikkalaista musiikkia tutuksi Suomessa 80-luvun lopussa. Wallin Senegalissa huippumuusikoista koottu yhtye sai monen haukkomaan henkeään rytmiiiloittelun äärellä. Musiikillisessa monipuolisuudessaan Asamaan esiintyi mm. Viitasaaren uuden musiikin festivaaleilla, Kaustisen kansanmusiikkifestivaaleilla, Pori Jazzissa ja Ruisrockissa. Yhtye levytti viiden vuoden olemassaolonsa aikana kolme albumia. Jostakin syystä suosio hiipui, osaksi 1990-luvun laman takia ja Asamaan lopetti toimintansa. (Silas 2008.)

³ Lyyran tähtikuvio ja Vega on oululainen kansanmusiikkiyhtye, jonka tuotanto perustuu suomalaiseseen runouteen ja omiin sävellyksiin.

vuonna 1997 ja L'Insécurité vuonna 2003. Galaxy esiintyi Womex⁴ 2004 – tapahtumassa, joka on erinomainen mahdollisuus kansainväliseen promootioon ja verkostojen luomiseen. Vuonna 2005 yhtye sai arvostetun Suomi-palkinnon⁵.

2.7 Peali Mitra Juva

Kolkatasta kotoisin oleva laulaja Peali Mitra Juva aloitti klassisen intialaisen laulun opinnot jo viiden vanhana. Hän jatkoi opiskelua kandidaatin tutkintoon asti sekä klassisessa musiikissa että kansanmusiikissa. 19-vuotiaana hän solmi esiintymissopimuksen All India Radion kanssa.

Peali Mitra Juva muutti Suomeen vuonna 2004. Sitä ennen hän asui kolme vuotta Amerikassa, jonne muutti miehensä työkomennuksen vuoksi. Sama syy toi Mitra Juvan Suomeen.

Tällä hetkellä hän esiintyy useimmiten neljässä eri kokoonpanossa. Shankara soittaa klassista intialaista musiikkia. Siinä muut muusikot ovat suomalaisia, kuten myös Shavassa, joka on niinkutsuttu suomibhangra-yhtye. Hänellä on myös Bollywood fusion –yhtye, joka soittaa eri kulttuurien musiikkia yhdistettynä intialaisiin melodioihin. Neljäs kokoonpano on lastenmusiikkiyhtye Amura. Näiden kokoonpanojen kanssa Peali Mitra Juva on esiintynyt ympäri Suomea festivaaleilla, konserteissa, klubeilla ja erilaisissa tapahtumissa. Hän on laulanut seminaareissa ja opettanut mm. Sibelius-Akatemiassa.

Uusimman inspiraation lähteen Peali Mitra Juva on löytänyt Edith Södergranin runoista. Niihin hän säveltää intialaisvaikutteisia melodioita. Tulevaisuudessa hän haaveilee omasta albumista ja säveltävänsä enemmän.

---

⁴ WOMEX -The World Music Expo on vuosittain eri maissa järjestettävä maailmanmusiikin ammattilaisten messutapahtuma, joka koostuu seminaareista, konserteista ja dokumenttielokuvista. WOMEX 2009 järjestettiin Kööpenhaminassa.

⁵ Suomi-palkintoa jakaa Opetusministeriö tunnustuksena merkittävästä taiteellisesta urasta ja saavutuksista. Palkintoa on jaettu vuodesta 1993 asti.

3 YHTEISKUNNALLISET RISTIPAINIET

3.1 Maahanmuuttaja ja maailmanmusiikki

Maahanmuuttaja (engl. immigrant, ruots. invandrare) on konkreettisesti ihminen, joka muuttaa toiseen maahan. Ennen puhuttiin siirtolaisista, joilla tarkoitettiin ennen kaikkea Ruotsiin tai Pohjois-Amerikkaan Suomesta muuttaneita ihmisiä. Maahanmuuttaja erotetaan kyseisellä termillä *kantaväestöstä*, jolla on pitkä menneisyys maassa ja yhteiset kansalliseen identiteettiin liitetyt kulttuuripiirteet. Käsitettä käytetään myös toisen tai kolmannen polven maahanmuuttajista, vaikka he ovat syntyneet Suomessa (Cupore, 2009). Edelleen, vaikka henkilö olisi jo saanut suomen kansalaisuuden, häntä saatetaan yhä kutsua maahanmuuttajaksi vain sen vuoksi, että hän on syntynyt toisessa maassa.

Annika Forsander (2002, 241) huomioi, että kategoriasta maahanmuuttaja on muodostunut vastakohta kategorialle suomalainen niin, että toinen määrittyy toisen kautta. Yksilössä niiden yhtäaikainen olemassa olo on mahdotonta, joten jompikumpi joudutaan sulkemaan pois. Näin ollen ulkoisesta identiteetin määrittelystä muodostuu hallinnan ja vallankäytön muoto. Käsitteissä tämä tarkoittaa sitä, että ne merkitykset, joista uusilla käsitteillä halutaan päästä eroon, seuraavat vääjäämättä mukana, ellei yhteiskunnallinen todellisuus samalla muutu.

Maahanmuuttaja-termi saa myös eri aloilla erinäisiä johdannaisia, kuten taiteen parissa maahanmuuttajataiteilija, maahanmuuttajanäyttelijä, maahanmuuttajamusikko tai maahanmuuttajamusikki. Myös koko yhtye saatetaan leimata maahanmuuttajayhtyeeksi vain yhdenkin ulkomaalaistaustaisen muusikon kuuluessa siihen. Näin kertoi haastattelemani laulaja Yonca Ermutlu:

Ja ryhmässä on enemmän suomalaisia kuin ulkomaalaisia, silti ryhmä nimitetään maahanmuuttajaryhmäksi, kun se soittaa turkkilaista musiikkia. Esimerkiksi Tampereelta Sloborin soittaa turkkilaista ja balkanilaista musiikkia, sitä ei katsota maahanmuuttajaryhmäksi. Tavallaan jos ryhmässä on yksikin maahanmuuttaja, se leimaa koko ryhmän. Ja tällä hetkellä me kaikki kolme ollaan suomen kansalaisia, ollaan oltu noin kymmenisen vuotta kaikki kolme. - Yonca Ermutlu

Pasi Saukkonen (2007, 18) listaa monikulttuurisuuteen liittyviä kulttuuripoliittisen

kehityksen esteitä ja pidäkkeitä. Hän huomioi, että läheskään kaikissa tapauksissa taiteilijana toimiva maahan muuttanut ihminen ei halua tulla luokitelluksi ”maahanmuuttajataiteilijaksi” tai muuten käsitellyksi etnisen tai kulttuurisen taustansa mukaisesti.

Tutkimuksissa on kuitenkin tarve nimetä asioita. Niin tässäkin tutkimuksessa puhun maahan muuttaneista muusikoista erotuksena kantasuomalaisista. Musiikintutkimuksessa erotetaan myös *maahanmuuttajamusiikki* maailmanmusiikista. Siinä missä maailmanmusiikki nähdään kansanmusiikin maailmanlaajuistumisena ja populaarimusiikin piirteitä lähestyvänä, maahanmuuttajamusiikkien katsotaan olevan paikallisia, eri kulttuurien fuusioitumia (mm. Pekkilä 2001, 15-20).

Maailmanmusiikki-termi on suhteellisen uusi. Termi voi viitata maailman musiikin monimuotoisuuteen, mutta toisaalta se on kaupallinen nimike, mikä viittaa ei-länsimaiseen musiikkiin, vastakohtana rockin muille lajityypeille. Maahanmuuttajamusiikkeihin on taas Suomessa liitettävissä joitakin yhteisiä piirteitä, kuten alkupe räisyys, perinteisyys, levikiltään paikallisuus ja marginaalisuus. (mt.)

Kulttuurinvaihtoa tapahtuu Suomessa puolin ja toisin, on aina tapahtunut. Samalla kun Tansaniasta Suomeen muuttanut muusikko löytää kanteleesta omanlaisensa sävelen, suomalainen perinnesmusiikki saa esimerkiksi balkanilaisia vaikutteita suomalaisen kansanmuusikon sävellyksessä. Toisaalta esimerkiksi haastattelemani muusikot seuraavat kotimaansa musiikkielämää ja jotkut käyvät säännöllisesti kotimaassaan konsertoimassa, opiskelemassa tai kuulemassa kulttuurinsa musiikkia säilyttääkseen omaa perinnettään. He itse kuvaavat musiikkiaan maailmanmusiikiksi, ei niinkään maahanmuuttajamusiikiksi.

Musiikinlajien määrittäminen on vaikeaa, enkä puutu nyt siihen enempää. Olenaisista tässä tutkimuksessa on kuitenkin se, että kyse on marginaalisesta musiikista – olkoonkin se yhteiseltä nimeltä vaikka maailmanmusiikkia. Suomessa sen yleisöpohja on pieni, eikä se ole löytänyt markkinarakoa laajempaan musiikkitarjontaan.

3.2 Etnisyys ja etninen identiteetti

Tutkin muusikoita, jotka esittävät musiikkia, joka sisältää piirteitä heidän kotikulttuuristaan. Silloin en voi välttyä myöskään käsittelemästä *etnistä identiteettiä* ja etnisyyteen liittyvää problematiikkaa.

Etninen identiteetti on lähellä *kulttuurisen identiteetin* käsitettä ja toisinaan ne mielletään synonyymeiksi. Sosiologiassa ja antropologiassa nähdään käsitteiden välillä pieni ero. Kulttuuri-identiteetillä tarkoitetaan yhteenkuuluvuuden tunnetta, yhteiseen kieleen, historiaan ja perinteeseen perustuvaa käyttäytymistä, kun taas etnisellä identiteetillä tarkoitetaan samastumista tiettyyn etniseen ryhmään. (Liebkind 1994, 22.)

Identiteetillä nähdään olevan kaksi toisiinsa vaikuttavaa puolta. Tämä tarkoittaa sitä, että yksilöllä tai ryhmällä voi olla oma käsitys omasta identiteetistään, mutta identiteetti määrittyy myös heidän ulkopuoleltaan. Identiteetin nähdään olevan muuttuva prosessi, jossa ihminen on suhteessa itseensä ja muihin. Toisin sanoen ihmiset ilmaisevat useita eri identiteettejä vuorotellen tai samanaikaisesti. (Hautaniemi 2001, 22-23.)

Stuart Hall erottelee identiteetin kehityksen ajassa eri käsitysten mukaan valistuksen, sosiologian ja postmodernin subjektiksi. Valistuksen subjektin käsitettiin olevan yhtenäinen kokonaisuus yksilönä, jonka sisäinen ydin, identiteetti, pysyi olemukseltaan samanlaisena yksilön olemassaolon ajan. Sosiologian subjektilla on yhä sisäinen ydin, mutta se muokkautuu vuorovaikutuksessa ulkopuolisten kulttuuristen maailmojen ja muiden identiteettien kanssa. Postmodernilla subjektilla ei sitä vastoin ole pysyvää identiteettiä. Subjekti ei koostu yhdestä, vaan useammasta identiteetistä, jotka vaihtelevat eri aikoina. (Hall 1991, 21-23.)

Identiteeteiksi voidaan käsittää mm. seuraavat: ikä, sukupuoli, ammatti, koulutus, seksuaalisuus, sosiaalinen ja etninen identiteetti sekä ryhmä- ja kulttuuri-identiteetti. Näistä jälkimmäisiin kiinnitetään huomiota etenkin kulttuurintutkimuksessa, kuten myös tutkittaessa maahanmuuton eri ilmiöitä.

Mitä sitten on etnisyyden? Petri Hautaniemi (2001, 16-17) pohtii kyseistä ilmiötä etnisen identiteetin ja etnisen ryhmän näkökulmasta. Pelkistetysti tämä voisi tarkoittaa sitä, että ihmiset samastuvat etnisiin ryhmiin samanlaisen käyttäytymisen ja ajattelutavan kautta. Näin ollen ihmiset ja ryhmät poikkeavat toisistaan. Tunnusomaista kuitenkin on, että etnisyyteen liitetään vähemmistöleima ja rotuerot, vaikka yhtä hyvin etnisen ryhmän voisi ajatella olevan kantaväestö, eli tässä tapauksessa suomalaiset.

Laura Huttunen (2005, 117) käsittelee etnisyyttä eron kautta. Hänen näkemyksensä ihmisten erottautuvat itse muista ja erottavat muita toisistaan kulttuurisin välinein. Hän ottaa esille myös yleisen oletuksen, että etnisellä ryhmällä on yhteinen alkuperä.

Syntyperämme katsotaan olevan siis yksi kulttuuristen identiteettien lähteistä. Ihmiset eivät ole vain jonkin valtion laillisia kansalaisia, vaan myös osallisia kulttuurista, jossa representoidaan kansakunnan idea. (Hall 1999, 45.)

Etnisyyden nähdään koostuvan ihmisille ja kansakunnalle yhteisistä kulttuurisista piirteistä, kuten kieli, uskonto, tavat ja traditio, sekä kiinnittymisestä paikkoihin. Karmela Liebkindin (1994, 23) mukaan eri yksilöt saattavat perustella eri tavoin kuulumisensa etniseen ryhmään. Jollekin tärkein tekijä on kieli, jollekin uskonto, asuinpaikka, tai kansallisuus.

Näkisin näin ollen ”perinнемusiikin”, kansanmusiikin ja maailmanmusiikin etnisyyttä ilmentäviksi tekijöiksi. Suomalaisuuteen liitetään länsisuomalainen pelimannimusiikki ja itäsuomalainen runolauluperinne. Meillä on myös vahva romanilaulu- ja saamelaislauluperinne. Suomalaisuus ilmentyy tänä päivänä myös tangossa, vaikka tanssi onkin kotoisin kaukaa Argentiinasta. Nämä asiat tavalla tai toisella rakentavat identiteettiämme, varsinkin jos ne koetaan itselle läheisiksi asioiksi.

Miten globalisaatio vaikuttaa identiteetin muuttumiseen? Moderni maailma on hyvin kulkuyhteyksineen ja tiedonvälityksineen mahdollistanut ihmisten maailmanlaajuiset liikkeet ja kohtaamiset. Stuart Hall (1999, 58-60) kutsuu ilmiötä ”aika-avaruustiivistymäksi”. Tämä luo tunteen pienemmästä maailmasta ja lyhemmistä etäisyyk-

sistä. Identiteetti liittyy Hallin mukaan representaatioon, eli siihen miten aika-avaruus-akselilla ilmiötä kuvataan. Kaikki identiteetit sijaitsevat symbolisessa ajassa ja tilassa – mielenmaisemissa. Eli meillä on juuremme paikassa, jota voisi kutsua myös kotiseudeksi. Tilan voi kuitenkin ylittää hetkessä esim. lentokoneella, tai vaikkapa sähköpostilla.

Mitä enemmän globaali tyylien, paikkojen ja imagojen markkinointi, matkustaminen sekä globaali viestintä välittävät tietoa sosiaalisesta elämästä, sitä enemmän kulttuuri-identiteetit irtaantuvat paikoista ja traditioista. Yksi keskustelunaihe on koskenut ”globaalin” ja ”lokaalin” eli paikallisen välistä jännitettä. (mt., 62-63.) Eli samastuako ennemminkin esimerkiksi ”ihmisyyteen” kuin Hallin peilaamaan ”englantilaisuuteen”, tai tässä tapauksessa suomalaisuuteen, tai vaikkapa turkkilaisuuteen. Miten ilmiö saattaa näkyä maahanmuuton yhteydessä, kun ihmiset ovat jo asuneet pitkään toisessa maassa. Näin kertoi kokemuksestaan Yonca Ermutlu:

Ja jos menisimme Turkkiin, he kutsuisivat meitä suomalaisena ryhmänä. Ei maahanmuuttajaryhmänä tai ei turkkilaisena ryhmänä, vaan suomalainen ryhmä, joka soittaa turkkilaista musiikkia olisi se mainos siellä ja mediassa.[...] Eli me olemme heille suomalaisia. Ne eivät tavallaan, tai ollaan turkkilaisia, mutta meillä on jotain outoa. Niin emme ole ihan kokonaiset turkkilaiset. Taas Suomessa me olemme turkkilaisia, meitä ei koskaan hyväksytä suomalaisiksi. Eli se on niin naurettavaa tää ihmisten lajittelu. Se sekoittaa ihmisten mieliä ja joskus aiheuttaa paljon vaikeuksiakin, eli jos ei tunne itseensä hyvin ihmisenä ja ei osaa hyväksyä itseään sellaisena kuin on, silloin siitä tulee ongelmia, että kuulunko tähän vai eikö. Ja se sitten aiheuttaa syrjäytymistä.

Maahanmuuttajat joutuvat kulttuurienvälisessä vuorovaikutuksessa määrittelemään uudestaan omaa yksilöllisyyttään, suhdetta itseensä, etniseen ryhmäänsä, muihin etnisiin ryhmiin ja valtaväestöön (Kaija Matinheikki-Kokko 1994, 93-95; Liebkind 1994).

Globalisaation vuoksi eri kulttuurit kohtaavat yhä enemmän. Etnisyys ei silti häviä. Etninen ja kulttuurinen identiteetti saavat uusia ominaisuuksia, eivätkä ne rajoitu enää tiettyihin rajattuihin paikkoihin. (Hall 1999.) Tästä hyvänä esimerkkinä on Yamar Thiamin kokemus. Suomessa asuvista senegalilaisista muusikoista koostuvaa yhtyettä ei pidetä ”aitona”, vaikka he soittavat tunnusomaista afrikkalaista mbalax-musiikkia. Mahdollisesti siitä johtuen Suomessa oleva afrikkalaisyhtye ohitetaan esimerkiksi haettaessa artisteja tapahtumiin.

I think every time they want to get somebody, who don't live in Finland.[...] to get African music they go outside, because every time they say that you are living here, maybe some people when we say Galaxy is from Finland, they think it's not original. - Yamar Thiam

Annika Forsanderin (2002, 235) mukaan pääomien, tuotteiden ja ihmisten liikkumisen globalisaatio ei pura sitä mahdollisuuksien hierarkiaa, joka ihmisten välisissä suhteissa elää. Hän muistuttaa, että etninen hierarkia laajenee maiden ja maanosien väliseltä tasolta maiden, kaupunkien, lähiöiden ja työpaikkojen sisäiseksi rakenteeksi.

Magdalena Jaakkola (2005) on tutkinut useampaan otteeseen suomalaisten suhtautumista maahanmuuttajiin vuosina 1987, 1993, 1998 ja 2003. Tutkimukset kertovat, että suomalaisten suhtautuminen maahanmuuttoon on muuttunut 2000-luvultaessa myönteisempään suuntaan. Kuitenkin aina on ollut havaittavissa eroja suhtautumisessa eri kansallisuusryhmiin. Myönteisimmin suomalaiset ovat suhtautuneet kulttuurisesti lähinnä oleviin, korkean elintason maista tulleisiin maahanmuuttajiin. Suhtautuminen köyhemmistä maista muuttaneisiin, sekä ulkoisilta piirteiltään ja kulttuuriltaan eniten suomalaisista eroaviin on ollut aina varauksellisempaa.

Viimeisin Jaakkolan (2009) asennetutkimus kohdistui seuraamaan suhtautumista virolaisiin, venäläisiin, puolalaisiin, kiinalaisiin ja somalialaisiin vuonna 2007. Asenteet venäläisiä ja somalialaisia kohtaan olivat siinä varauksellisimpia. Ylipäätään asenteet kaikkia edellä mainittuja kansallisuusryhmiä kohtaan olivat parantuneet verrattuna vuoden 1993 laman aikaiseen suurtyöttömyyteen. (Jaakkola 2009, 52.) Tämän opinnäytetyön aikana on vajottu maailmanlaajuiseen taantumaa. Tämä näkyy Suomessakin työttömyyden lisääntymisenä ja sitä mukaa myös maahanmuuttovastaisuuden kasvamisena. Asiasta on käyty kiivasta sananvääntöä mediasa ja politiikassa.

3.3 Kotouttamispolitiikka

Suomalaista kotouttamispolitiikkaa ohjailee vuonna 1999 säädetty laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta (493/1999). *Kotoutumisella* tarkoitetaan tässä laissa ”maahanmuuttajan yksilöllistä kehitystä tavoit-

teena osallistua työelämään ja yhteiskunnan toimintaan samalla omaa kieltään ja kulttuuriaan säilyttäen”. *Kotouttamisella* tarkoitetaan ”viranomaisten järjestämiä kotoutumista edistäviä toimenpiteitä ja voimavaroja”.

Kaija Matinheikki-Kokko (1994, 94) nosti esiin jo ennen yllä esitetyn kotouttamislain säätämistä, että integraatioon⁶ tähtäävässä vähemmistöpolitiikassa korostuu se, että vähemmistölle on suotava mahdollisuus säilyttää kollektiivinen yhtenäisyytensä ja kulttuurinsa omilla ehdoillaan. Hän tuo esille kaksi keskeistä kysymystä. Ensinnäkin ”missä laajuudessa vähemmistöjä rohkaistaan säilyttämään oma kulttuurinsa ja kielensä uudessa kulttuuriympäristössä”. Toiseksi millaiset ovat vähemmistöjen vaikuttamismahdollisuudet heitä koskevassa päätöksenteossa.

Tällainen liberaali, säilyttävä ja kehittävä näkökulma monikulttuurisuuteen on yritys tähdätä suvaitsevaisuuteen ja yhteiskunnan monimuotoisuuden hyväksymiseen rikkautena. Liberaaliuden taso ja suvaitsevaisuuden aste ovat yhteiskunnallisesti määrättyt ihmisoikeudellisissa ja tasa-arvon rajoissa. Esimerkiksi kunniamurhat ja silpomiset eivät ole hyväksyttäviä meidän kulttuurissamme.

Monikulttuurisuus-ajattelua on kritikoitu sillä, että sen katsotaan ylläpitävän erilaisuutta. Konkreettisenä esimerkkinä monikulttuuriset taidetyöpajat voidaan nähdä positiivisesta palautteesta ja kasvattavuudesta huolimatta erilaisuutta uusintavana toimintana. Se, mikä on hyväksyttävää ja arvokasta määritellään yhteiskunnallisten normien mukaan.

Näin ollen kotouttamislaki tekee integraatiosta politisoituneen. Integraatiolle määrätään tavoite, joka on yhteiskunnan normin mukaista toimintaa, jonka tavoitteena on tasa-arvo ja yhteenkuuluvuus. Integraatioon tähtäävän maahanmuuttopolitiikan on kuitenkin huomattu aiheuttavan myös separaatiota. Maahanmuuttajien erityinen kohtelu, vaikkakin hyvää tarkoittavana, saattaa uusintaa erilaisuutta ja negatiivista suhtautumista siihen. (mm. Forsander 2001; Matinheikki-Kokko 1994.)

---

⁶ Käsitteelle integraatio ei ole löytynyt yksiselitteistä määritelmää. Yleensä määritelmässä on mukana isompi kokonaisuus, valtaväestö tuo osa sitä ja maahanmuuttajaosapuoli. Tyypillistä määritelmille on lisääntyvän osallistumisen tai osaksi tuleminen korostaminen. Integraatio nähdään prosessina kohti yhteiskunnan keskiötä. (Forsander 2001, 38-39.)

Esimerkiksi yksi paljon puhuttanut päätös on ollut Taiteen keskustoimikunnan vuonna 2009 monikulttuurisuustyöhön kohdennettu apuraha. Apuraha koostuu Opetusministeriön luovuttamasta 100 000 eurosta, josta voidaan myöntää avustuksia siirto- ja kansallisten etnisten vähemmistöjen taiteellisen toiminnan edistämiseen, sekä kulttuurien välistä vuorovaikutusta tukeviin taidehankkeisiin (Taiteen keskustoimikunta, 2009). Kritiikki on kohdistunut avustuksen luonnehdinnan kategorisoi-vaan sävyyn, vaikka tavallaan tällä apurahalla olisikin tarkoitus antaa maahan muuttaneille taiteilijoille jonkinlaista helpotusta avustusten hakemiseen. Tästä apurahasta keskustelimme myös Cinta Hermon ja Yonca Ermutlun kanssa. Kritiikki ei niinkään kohdistunut siinä huoleen leimautumisesta, vaan määrärahan pienuudesta. Pohdinta kohdistui lähinnä hakijoiden suureen määrään.

Vuonna 2006 laaditussa hallituksen maahanmuuttopoliittisessa ohjelmassa täsmennetään, että kotouttamislain piirissä olevien lisäksi kaikki muutkin maahanmuuttajat, riippumatta oleskeluluvan myöntämisen perusteista tarvitsevat tietoa ja opastusta yhteiskunnassa toimiakseen. Nykyisin tiedon hankinta on edelleen pitkälti oma-aloitteisuudesta kiinni, ja tietoa saa vain muutamasta paikasta. Mm. Helsingin kulttuurikeskus julkaisee maahanmuuttajille tarkoitettua infopankkia, jossa on valtakunnallista yleistietoa Suomesta (www.infopankki.fi). Tämä linkki löytyy mm. Maahanmuuttoviraston ja Sisäasiainministeriön nettisivuilta.

Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskuksen kotouttamistyön kehittämissanke 2007-2009, eli Koto-projekti, on tuottanut myös tuoretta materiaalia maahanmuuttajapalveluille. Hankeen tiimoilta syntyi mm. opinnäytetyö (Peltonen 2009), jossa tutkittiin espoolaisten maahanmuuttajaäitien kokemuksia kotoutumisesta. Tämäkin työ kohdistui pakolaisina Suomeen muuttaneisiin. Tutkimuksesta nousi kuitenkin esille kielen oppimisen tärkeys ja oma aktiivisuus kotoutumisprosessissa. Työssä todettiin, että koulutuksen järjestäjän tulisi kehittää opetusta asiakaslähtöisemmäksi maahanmuuttajan tavoitteet huomioon ottaen.

Muusikoiden, kuten muidenkin ns. osaajien tapauksessa kotouttamistoimilla ei välttämättä ole samanlaista merkitystä kuin esimerkiksi pakolaisena Suomeen tulleille.

Haastattelemillani muusikoilla Suomeen asettumisen syyt olivat moninaiset, mutta jokaisella oli pyrkimys luoda enemmän tai vähemmän musiikillista uraa. Peltosen (2009) tutkimuksessa nousi esiin kielenopetus ja siihen liittyvät haasteet sekä tietoisuus kielen osaamisen tuomasta itsenäisyydestä. Informanteistani ainoastaan yksi osasi suomen kieltä niin, että voimme tehdä haastattelun suomeksi.

Senegalista kotoisin oleva *Yamar Thiam* kertoi olleensa alkuaikoina kielikurssilla, mutta se jäi kesken, koska hän joutui olemaan paljon poissa esiintymisien takia. Juuri kielitaidon puutteen vuoksi hänellä on ollut vaikeuksia saada suomen kansalaisuus. Suomen kansalaisuuden saaminen edellyttää tyydyttävää kielitaitoa suomen- tai ruotsinkielessä. Taidon voi osoittaa kielikokeella tai –opinnoilla. (Maahanmuuttovirasto, 2009.)

Yamar Thiamin, kuten oletettavasti monen muunkin muusikon kohdalla, suomen kansalaisuus helpottaisi edelleen esimerkiksi työluvan saantia ulkomailla keikkailua varten. Saman aikatauluttamisen ongelman oli kohdannut myös Peali Mitra Juva. Suomenkielen taitamattomuus osoittautui esteeksi haettaessa sosiaalityöntekijälle tarkoitettua työtä, mutta muusikkona toimiessaan Mitra Juva on tullut toistaiseksi toimeen englanninkielellä. Didi Blanco on opetellut sen sijaan ruotsinkielen ja puhuu sitä sujuvasti. Hän työskentelee päivittäin ruotsinkielisessä koulussa, jossa opettaa myös ranskaa. Sen sijaan suomenkielentaito on jäänyt vähäisemmälle harjoittamiselle.

Yonca Ermutlu oppi hyvin suomenkielen. Hänen kertomansa mukaan alussa oli kuitenkin kielitaidottomana vaikeaa esimerkiksi saada tietoa ylipäänsä muusikkona toimimisesta Suomessa.

Minä en ole esimerkiksi musiikkiliiton jäsen. Mä luulisin, että musiikkiliiton jäsenet saavat enemmän tietoa ehkä. Oppivat enemmän, miten eletään Suomessa muusikkona ehkä. Sen tyylistä tietoa, eli he tietävät paljon paremmin näistä tekijänoikeuksista ja paljonko on minimipalkkaa ja kun ovat liittolaisia niin järjestäjätkään eivät voi ehdottaa heille vähempää palkkaa. Ni se on tavallaan suojus, se on hyvä. Mutta kun heillä ei ollut yhtään muun kielen tiedotus kuin Suomi silloin alkuaikoina, minä en ole ymmärtänyt niistä mitään, enkä ole liittynyt siihen. [...] Esimerkiksi näistä apurahoista emme tienneet pitkään aikaan mitään, koska ihmiset eivät kerro. Täällä ei toimi sellainen ihmisten välinen tiedotus ollenkaan. Eli kun joku kuulee, että tuolta annetaan rahaa, ei kerro ystäville yhtään mitään. – Yonca Ermutlu

Maailman musiikin keskus on toisinaan järjestänyt koulutusta maahan muuttaneille muusikoille ja on myös auttanut muusikoita mm. apuraha-anomuksissa – myös Nefes-yhtyeen jäseniä.

3.4 Taiteen merkitys kotoutumiselle

Mitä kotoutumisen ja kotouttamisen voisi nähdä merkitsevän taiteessa? Pasi Saukonen (2007, 16) on nostanut esille kotouttamispoliittisia perusteluja sille, miksi yhteiskunnan etninen ja kulttuurinen monimuotoistuminen pitäisi ottaa huomioon kulttuuripolitiikassa. Hänen mukaansa taiteeseen ja kulttuuriin osallistuminen ja osallisuuden kokemus voidaan katsoa kotoutumisen ulottuvuudeksi. Taiteellinen ja kulttuurinen toiminta voivat tarjota yksilöille mahdollisuuden kehittää itseään ja taitojaan, mikä voi edesauttaa heidän toimimistaan työelämässä tai muuten yhteiskunnassa.

Edellinen kuvaisi kotoutumislain toista puolta, joka käsittää yhteiskuntaan integroitumisen ja työelämään osallistumisen. Myös oman kielen ja kulttuurin voi säilyttää taiteessa ja kulttuurissa (mt.). Tämä perustelu tukisi lain toista osaa, joka nimenomaan koskee kulttuuri-identiteetin säilyttämistä.

Kulttuuripoliittisilla toimenpiteillä voidaan myös edesauttaa tuomaan erilaisuutta esiin myönteisessä muodossa, vastustaa ja lieventää kielteisiä asenteita taiteen ja kulttuurin keinoin, eli voidaan lisätä suvaitsevaisuutta ja vastustaa syrjintää (mt.) Tästä on hyvänä esimerkkinä jo järjestetty monimuotoinen musiikinopetus kouluissa (Pukinmäki-projekti ks. luku 2.1) ja taidetyöpajat.

Tällaisessa taiteellisessa toiminnassa maahanmuuttajat voi nähdä sekä objekteina että subjekteina. Jotkut kulttuuritoimijat, kulttuurikeskukset tai muut instituutiot järjestävät nimenomaan maahanmuuttajille taidetoimintaa, mutta myös palkkaavat maahan muuttaneita taiteilijoita. Monet muusikot ovat työllistyneet juuri tällaiseen toimintaan, jota käydään läpi enemmän seuraavassa luvussa.

Mutta mikä on musiikin merkitys muusikoiden omalle kotoutumiselle? Sillä voisi olettaa olevan enemmän merkitystä kansanmusiikkia soittavalle muusikolle kuin esimerkiksi taidemuusikolle, sillä heillähän on musiikin kautta yhteys kotimaahansa. Näin kertoi tunteistaan Yonca Ermutlu:

Se on minulle koti tavallaan, esimerkiksi on joitakin instrumentteja, kun mä kuulen niiden ääntä, soittoa, mä olen silloin kotona. Mun ei tarvitse olla fyysisesti jossakin. Kun mun tausta on kansantansseissa, mulla on tietynlaiset kappaleet, kun mä kuulen niitä karvat menee kananlihalle. Se jännittää minua ja täällä ei ole mahdollista kuulla kun sikäläistä musiikkia ollenkaan. -Yonca Ermutlu

Outi Puustinen (2008) on tutkinut pro gradu-työssään musiikin merkitystä gambialaisten maahanmuuttajamuusikoiden identiteetille ja akkulturaatioprosessille. Hän tuli muusikoita haastatellessaan siihen tulokseen, että musiikin avulla muusikot tutustuivat suomalaiseen kulttuuriin yleisön ja suomalaisten muusikoiden kautta. He halusivat myös vastaavasti tehdä omaa kulttuuriaan tutuksi suomalaisille. Hänen tutkimuksensa muusikot olivat pystyneet aloittamaan muusikon työn vasta Suomessa. Heille oli sekä suomalainen että oma kulttuurinsa tärkeä, mutta toisaalta Puustisen tutkimuksessa muusikot halusivat kehittyä ja eivätkä välttämättä pitäytyä pelkästään omassa musiikkiperinteessään. Musiikin harrastaminen on kuitenkin auttanut gambialaisia sopeutumaan suomalaiseen kulttuuriin. (Puustinen 2008, 43-46.)

3.5 Maahanmuuttajien työllistyminen

Suomesta on varsin myöhään tullut maahanmuuttomaa, vasta 1980-luvun loppupuolella. Työvoimapolitiikkaa Suomessa on ohjannut omavaraisuuden periaate. Maahanmuuttajiin on virallisellakin taholla suhtauduttu enemmän turvallisuusriskinä kuin taloudellisena resurssina. (Forsander 2002.)

Työ on kuitenkin keskeinen suomalaiseen yhteiskuntaan integroiva tekijä. Siksi se on noussut olennaiseksi kysymykseksi myös maahanmuuttajien integraatiokeskustelun yhteydessä. Suomessa on alettu nähdä työllistymisen olevan osa kotoutumista, kuten muissa Pohjoismaissa jo vuosia sitten. (Forsander & Ekholm 2001, 59)

Opetusministeriön strategia 2015 (2003) painottaa, että on tärkeää parantaa maa-

hanmuuttajien työvoiman rekrytoinnin edellytyksiä. Työttömyys maahanmuuttajien keskuudessa on ollut kuitenkin suurempi kuin kantaväestössä. Rungas vuosikymmenen sitten maahanmuuttajien työllisyystilanne oli aivan toisenlainen. Silloin heidän sosioekonominen tilanteensa ja koulutuksensa oli keskimäärin parempi kuin kantaväestöllä. 1990-luvun lama vaikutti myös maahanmuuttajien työllisyyteen. Vuonna 1994 heidän työttömyytensä nousi yli viidenkymmenen prosentin, kun samalla Suomen ulkomaalaisväestö kasvoi. (Forsander & Ekholm 2001.)

Annika Forsander ja Elina Ekholm (2001, 60) jakavat maahanmuuttajat työmarkkinoiden näkökulmasta työvoimapolitiittisiin ja muihin maahanmuuttajiin. Näitä muita ovat heidän mukaansa paluumuuttajat ja perhesyistä muuttavat, sekä pakolaiset ja heihin verrattavat. Työllistymisongelma koskee ennen kaikkea muuttajia, joiden muutto ei perustu työvoiman kysyntään. Tutkimukseni muusikot kuuluvat tämän mukaan juuri viimeksi mainittuun muiden muuttajien ryhmään. He ovat tulleet Suomeen kukin eri syistä. Työmahdollisuudet muusikkona saattaisivat olla paremmat ulkomailla, mutta he ovat kuitenkin kotoutuneet Suomeen, ja myös perhesyyt pitävät nyt heitä täällä.

Magdalena Jaakolan (2005, 40-41) tutkimus paljasti, että muusikoihin – ravintolanpitäjien ohella – suhtauduttiin varauksellisemmin kuin muiden ”osaajien” maahanmuuttoon. Miehistä lähes puolet ja naisista joka kolmas olivat sitä mieltä, että heitä pitäisi ottaa vastaan nykyistä vähemmän. Osa vastusti tämän ammattiryhmän maahantuloa erittäin jyrkästi. Tulokseen vaikutti oletettavasti vastaajien ikä – runsas puolet eläkeikäisistä ja vain kolmasosa 15-17-vuotiaista olivat sitä mieltä, että ulkomaalaisia muusikoita pitäisi vastaanottaa nykyistä vähemmän. Eniten koulutusta saaneet naiset suhtautuivat näihin maahanmuuttajaryhmiin myönteisimmin ja vähiten koulutetut miehet torjuvimmin.

3.6 Työllistymisen mahdollisuudet taidealoilla

Euroopan unionin tilastoviraston mukaan vuonna 2005 ainoastaan 1,3 % Suomen kulttuurityövoimasta oli ulkomaiden kansalaisia, mikä on EU:n alhaisimpia osuuksia. Maahanmuuton vaikutukset Suomen kulttuurielämässä ovat jääneet varsin vä-

häisiksi. Taidemusiikin ala on hyötynyt musiikinopetuksen kehittämisessä maahanmuuttajapedagogeista. (Opetusministeriö 2009.)

Anna Isiguzo (2004) on opinnäytetyössään tarkastellut maahan muuttaneiden taiteilijoiden urakehitystä Suomessa ja siihen liittyvää problematiikkaa. Hänen tutkimuksensa kohderyhmässä on muusikkoja, taidemaalareita, musiikin- ja tanssinopettajia, teatteripedagogi ja elokuvaohjaaja, yhteensä 30 taiteilijaa. Taiteilijat tulivat kaikista maanosista. Tutkimus linkittyi työvoimapalveluihin ja kaikki taiteilijat olivat tutkimusajankohtana työnhakijoita. Isiguzo tuli työssään siihen lopputulokseen, että maahanmuuttajataiteilijan työllistymistä edesauttavat parhaiten verkostoituminen ja yrittäjäyys. Kielitaidolla ei ollut tämän tutkimuksen valossa niin suurta merkitystä kuin saattaisi kuvitella.

Todennäköisesti useat taide- ja kulttuurialalla kouluttautuneista ulkomaalaistaustaisista työskentelevät koulutustaan ja taitojaan vastaamattomissa tehtävissä (mm. Saukkonen, Ruusuvirta & Joronen 2007). Tutkimukseeni haastatteleman muusikot eivät olleet tästä poikkeus. Didi Blanco työskentelee kokopäiväisesti liikunnan- ja ranskankielenopettajana, sekä koulunkäyntiavustajana, Yonca Ermutlu toimii Helsingin yliopistossa viestinnän laitoksella suunnittelijana, Yamar Thiam opiskelee itselleen ammattia tietotekniikan alalta ja Peali Mitran kokopäiväinen työpaikka on lastentarhassa. Ainoastaan Cinta Hermo voi harjoittaa muusikkouttaan toistaiseksi kokopäiväisesti apurahan ja keikkapalkkioiden turvin.

Mikko Väänäsen (2004) opinnäytetyössä nousi esille, että koulutusta enemmän maahan muuttaneiden näyttelijöiden työllistymiseen vaikutti työkokemus sekä kulttuuriset ja sosiaaliset pääomat. Monipuolinen osaaminen, kuten laulu- tai tanssitaito katsottiin ammattitaitoa rikastuttavaksi eduksi. Erityisesti näyttelijöille hyvä kielitaito oli merkittävä tekijä työllistymisessä.

Mutta miten sijoittuvat kansanmusiikin ammattilaiset työelämään? Pekka Oeschin ja Robert Arpon Taiteen keskustoimikunnalle tekemässä kyselytutkimuksessa ”Kansanmusiikin ammattilaiset - taloudellinen tilanne ja toimintaympäristöt” keskityttiin elämään musisoiviin muusikoihin. Mukana olivat myös saamelaiset, romanit ja maahanmuuttajat. Maahanmuuttajataustaisten muusikoiden vastausprosentti jäi

kuitenkin pieneksi. Syitä tähän saattoivat olla sekä kulttuuriset että kielelliset ongelmat. (Arpo & Oesch 2006.)

Tutkimuksen mukaan pääosa muusikoiden tuloista tuli kansanmusiikin esittämisestä ja opettamisesta, mutta myös muun musiikin esittäminen oli yleistä. Suurin osa muusikoista piti parempana määrittellä itsensä esittäviksi muusikoiksi kuin opettajiksi. Pääosin työnantajina toimivat oppilaitokset ja yhdistykset. Esiintymismahdollisuudet ovat suurimman osan mielestä vähentyneet ja tarjonta on huonoa. Silti tulevaisuus nähdään positiivisena. (mt.)

Mitä kautta sitten maahan muuttaneet muusikot työllistyvät? Pasi Saukkonen, Minna Ruusuvirta ja Tuula Joronen (2007) tekivät kyselytutkimuksen pääkaupunkiseudun taide- ja kulttuuritoimijoiden suhteesta maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen. Tutkimus keskittyy pääasiassa kulttuuripalveluiden tuottamiseen maahanmuuttajille, mutta juuri nämä taide- ja kulttuuritoimijat ovat yksi muusikoitakin työllistävä instanssi. Tämän tutkimuksen valossa vain joissain kulttuurikeskuksissa vieraillee muita kuin suomalaistaustaisia muusikoita, tai palkataan säännöllisesti taiteilijoita esiintymään ja vetämään työpajoja tai kursseja. (Saukkonen ym. 2007, 38.)

Monet kulttuurilaitokset ja -organisaatiot työllistävät maahanmuuttajia, mutta pääasiassa ns. sisääntuloammatteihin, kuten esim. siivoojiksi, vahtimestareiksi jne. Orkestereiden toiminnassa on poikkeuksellisesti paljon maahan muuttaneita muusikoita. (mt., 53.)

Yksi muusikoita työllistävä taho on Helsingissä toimiva *Konserttikeskus*, joka välittää esiintyjä keskimäärin 700-1000 konserttiin vuosittain. Pääasiassa konsertteja tilataan päiväkoteihin ja kouluihin. Konserttikeskus on toiminut vuodesta 1964 alkaen keskittyen ensin taidemusiikkiin. Nyt ohjelmisto kattaa muitakin musiikin lajeja, myös maailmanmusiikin.

Tällä hetkellä aktiivisia tilattavia yhtyeitä on noin 30. Ulkomaalaistaustaisia muusikoita on mukana ollut vuosien varrella toistakymmentä, joista ensimmäiset tulivat mukaan 1980-luvulla. Haastattelemistani muusikoista mukana on ollut Yamar Thiam, Peali Mitra Juva ja Cinta Hermo. Yhtyeet otetaan mukaan toimintaan näyte-

konserttien perusteella.

Konserttikeskukseen tavoitteena on tuoda elävää musiikkia mahdollisimman monien lasten ja nuorten kuultavaksi. Siksi järjestetään sekä valtakunnallisia että maakuntiin suuntautuvia konserttikiertueita. *Konsertti joka kouluun* –hankeessa on nyt mukana yli kaksikymmentä kuntaa. Tälle hankkeelle myönnettiin Suomi-palkinto 2009.

Konserttikeskus oli mukana toteuttamassa Pukinmäki-projektia v.1995-97, jota käsittelevä luvussa 2.3. Projektin tarkoituksena oli nimenomaan tehdä oppilaille vieraita kulttuureja tutuksi. Konsertteja kysytään nyt tasaisesti, myös maailmanmusiikkia, vaikkakin vähemmän kuin 90-luvulla. Mukaan on tullut myös maailmanmusiikkia soittavia yhtyeitä, joissa muusikot ovat syntyperältään suomalaisia. Toisaalta joissakin yhtyeissä, myös suomalaista kansanmusiikkia soittavissa, on ulkomaalais-taustaisia muusikoita.

Ennen esimerkiksi afrikkalainen tai eteläamerikkalainen musiikki oli outoa ja erikoista, ja kysyntää tuntui olevan enemmän kuin nyt. Nykyään myös moni suomalaistaustainen muusikko taitaa maailmanmusiikin tyyliä, joten muusikoita tulee koko ajan lisää. Jorma Kesseli näkee pitkään Konserttikeskukseen tuottajana toimineena kaksi aaltoa, joista ensimmäinen oli suomalaisen kansanmusiikin ja kanteleiden esiintulo ja toinen Sibelius-Akatemiasta valmistuneiden kansanmuusikoiden mukaan tulo. (Keskustelu toiminnanjohtaja Kari Vasen ja tuottaja Jorma Kesselin kanssa 13.10.2009.)

Mikko Väänäsen (2004) tutkimus ulkomaalaistaustaisten näyttelijöiden työllistymisestä kertoo, että näyttelijät sijoittuivat parhaiten monikulttuurisiin produktioihin tai kyseistä teemaa käsitteleviin näytelmiin. Edelleenkin suomalaiset näyttelivät huonoa suomea murtaen ulkomaalaisroolit klassikkonäytelmissä, vaikka näihin olisi voinut työllistää nimenomaan ulkomaalaistaustaisia näyttelijöitä.

Pääkaupunkiseudulla maahanmuuttajataiteilijoita työllistävät monikulttuurisella toiminnallaan ehkäpä tunnetuimpina *Kulttuurikeskus Caisa* ja monikulttuuriyhdistys *Kassandra*. Jälkimmäinen välittää taiteilijoita myös työpajoihin ja muihin tilaisuuksiin.

Caisa järjestää mm. *Ourvision Song Contest* -laulukilpailua ulkomaalaistaustaisille amatöörimuusikoille. Kilpailu toteutettiin ensimmäisen kerran v. 2007 osana Helsingissä järjestettyä Eurovision laulukilpailua. Kilpailua pidetään järjestäjien puolelta ponnahduslautana ja näkyvyyden lisääjänä muusikoille. Tavoitteena on ollut mm. maahanmuuttajamuusikoiden verkostoitumisen vahvistaminen ja kokoneiden ammattimuusikoiden tuen saaminen aloitteleville muusikoille. (Saukkonen & Joronen 2008.)

Kilpailun periaatteena on, että osallistujat ovat kotoisin muualta kuin Suomesta, tai heidän vanhemmistaan jompikumpi tai molemmat ovat ulkomaalaista syntyperää. Kilpailijat eivät saa olla ammattilaisia. Ammattilaisena pidetään tutkinnon suorittanutta muusikkoa. Laulukieli tai musiikkigenre on vapaa. Siksi kilpailussa kuullaan musiikkia laidasta laitaan pop-musiikista iskelmään ja hip hopista maailmanmusiikkiin. Näin ollen toiset osallistujat laulavat englanniksi, toiset taas omalla äidinkielellään. Kilpailun voittaja saa levytyssopimuksen ja rahapalkinnon. Kilpailun ovat voittaneet vuonna 2007 *Samantha Sayegh* (Libanon), 2008 *Iolanta Savva* (Moldova) ja 2009 *Suoralähetys* (romanit).

Didi Blanco on osallistunut jokaiseen järjestettyyn kilpailuun ja viimeksi hän pääsi finaaliin 135 osallistuneen joukosta. Didi Blancolle kilpailu antoi mahdollisuuden tuoda estradille musiikkiaan ja osoittaa sen varteenotettavuus suomalaisessa yhteiskunnassa.

The reason why I participated to Ourvision is, that it was chance for me to prove my music and my performance to the Finnish society. – Didi Blanco

Pasi Saukkonen ja Tuula Joronen (2008, 63) jakoivat tutkimuksessaan haastattelemansa kilpailijat kolmeen ryhmään sillä perusteella, miten he hahmottivat oman etnisen taustansa ja taiteellisen ilmaisunsa välistä suhdetta. Ensimmäinen oli ammattimuusikoiksi tai puoliammattilaisiksi itsensä määrittelevät. He tekivät omaa musiikkia, jota he kuvasivat maailmanmusiikiksi tai fuusioksi. Toinen ryhmä oli amatööriksi itsensä määrittelevät länsimaisen populaarimusiikin lähemmäksi itseään kokevat. Kolmanteen ryhmään luokitellut muusikot korostivat mahdollisuuttaan tuoda musiikin avulla esille omaa kulttuuriaan. He määrittivät itsensä myös harrastelijoiksi. Tä-

män mukaan Didi Blanco kuuluisi ensimmäiseen ryhmään, sillä hän, edelliseen lainaukseen viitaten, halusi osoittaa ammattitaitoa ja kuvaa omaa musiikkiaan fuusiksi, jazzin, reggaen, soulin ja arabialaisten melodioiden sekoitukseksi. Hänen mielestään kilpailu on hyvä mahdollisuus päästä esittämään taitojaan.

As a musician, it's good idea to participate to competition for foreigners, it's good idea.[...]It's very good idea just to show how high level we can have as musicians in Finland, you know. This is not, I'm not having competition now with Finnish musicians or something, no this is good idea I mean. – Didi Blanco

Tutkimuksen mukaan kilpailua myös kritikoitiin osallistujien taholta. Kritiikki kohdistui mm. sääntöjen epäselvyyteen ja kilpailusarjojen muodostamiseen kilpailijoiden maantieteellisten taustojen mukaan. Jotkut kilpailijat pitivät sarjoja leimaavana luokitteluna. Kilpailun tarkoitus oli joillekin myös epäselvä, eli haluttiinko kilpailijoiden tuovan esille omaa kulttuuriaan vai oliko tarkoitus etsiä vain hyviä laulajia. (Saukkonen & Joronen 2008, 64.)

Haastattelemani Peali Mitra Juva oli Shava –yhtyeen kanssa osallistunut kilpailuun vuonna 2008. Hän kertoi kokemuksen olleen positiivinen, mutta ei kuitenkaan hänelle sopiva tai hänen tyyllisensä. Hän määritteli itsensä ja yhtyeensä muusikot ammattilaisiksi. Eli Saukkosen ja Jorosen mukaan Mitra Juva sijoittuisi myös ensimmäiseen ryhmään – maailmanmusiikkia tai fuusiota esittävät ammattilaiset.

It was very nice to sing; we performed a bollywood-song, but we didn't go through. Because, I had a feeling that they were looking for promoting amateurs, not professionals.[...] And then I realise that was not my place, because first of all the kind of singing or the style is not mine. And I don't need their platform anyhow to promote me, myself. Because I'm already established, but what I really wish further in music is to develop my singing like myself to composing some things to bring out an album, which has quality. I'm not one of the pop or rock singers. So my style is not that, definitely. -Peali Mitra Juva

Kilpailusta on ollut siis ristiriitaisia mielipiteitä riippuen nähdäkseen siitä, millaisia tarkoituksia kilpailulla ajatellaan olevan.

Ensimmäistä Ourvision Song Contest -laulukilpailua koskevan tutkimuksen mukaan kritiikistä huolimatta osa esiintyjistä oli saanut kaipaamaansa näkyvyyttä ja esiintymismahdollisuuksia. He olivat myös luoneet kontakteja ja laajentaneet kilpailun ansiosta verkostojaan. (Saukkonen & Joronen 2008, 65) Tutkimus ei ota kantaa siihen, onko kilpailusta pidemmän päälle varsinaisesti hyötyä muusikoiden työllistymi-

selle. Didi Blancon tilannetta se ei olennaisesti parantanut, eikä sillä ollut merkitystä myöskään Peali Mitra Juvan uralle. Yhtye esiintyi lähinnä kilpailuun liittyvissä oheiskonserteissa. Vuonna 2010 Ourvision järjestetään tanssikilpailuna.

4 HAASTATTELU KOKEMUSTEN KARTOITTAMISESSA

4.1 Tutkimuksen tavoitteet ja kysymykset

Maailman musiikin keskuksessa on havaittu tiedotuksellisia ongelmia mm. muusikoiden ja keskuksen välillä, sekä kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuutta maailmanmusiikin kentällä. Maailman musiikin keskus toimii eräänlaisena neuvoa antavana linkkinä muusikoiden työllistymistä ajatellen. Varsinaista manageritoimintaa keskus ei harjoita.

Vaikka Maailman musiikin keskus sijaitsee Helsingissä, se toimii valtakunnallisena instituuttina. Näin ollen tiedotus muihin kuntiin ja kaupunkeihin toteutetaan pääosin sähköpostitse. Yksi tiedotuksellinen ongelma piilee osoitteiden nopeissa muutoksissa. Osoitelistoja on mahdotonta pitää ajan tasalla. Tämä ongelma koskee myös yksittäisten muusikoiden tietoja. Myös artistitietokantaa pyritään päivittämään säännöllisesti, mutta muusikoiden puolelta uusien tietojen antaminen jää usein tekemättä.

Maailman musiikin keskuksessa pidettiin tarpeellisempana, että ennemminkin kerään tietoa siitä, miten muusikot ovat kokeneet toimimisen suomalaisella kulttuurikentällä, kuin olisin lähtenyt tekemään markkinointi- tai tiedotussuunnitelmaa. Katsoimme, että muusikoilta saatua kokemustietoa voitaisiin hyödyntää paremmin organisaation toiminnassa ja sen kehittämisessä.

Näistä lähtökohdista käsin määritin työni tutkimustavoitteeksi kerätä tietoa siitä, miten muusikot ovat kokeneet toimimisen muusikkona Suomessa. Millaista se on ollut ja miksi? Lisäksi olennaisia kysymyksiä ovat miten muusikot ovat saaneet työtilaisuutensa ja millainen tilanne heillä on nyt. Näiden kokemuksellisten tietojen avulla pyrin nostamaan huomion keskiöön seikkoja, joiden avulla Maailman musiikin keskus voisi mahdollisesti kehittää toimintaansa.

4.2 Aineiston hankinta ja tutkimusmenetelmät

Koska tavoitteena oli kartoittaa muusikoiden omia kokemuksia, oli luonnollista haastatella heitä. Hirsjärvi (2007, 200-201) listaa perusteluja haastattelun valinnaksi tutkimusmenetelmäksi. Haastattelu valitaan esimerkiksi siksi, että halutaan ihmisen tuovan esille itseään koskevia asioita mahdollisimman vapaasti. Haastattelun etuna pidetään myös sitä, että sen aikana on mahdollista syventää ja selventää vastauksissa saatuja tietoja.

Ongelmallista haastattelussa kuitenkin on, että se saattaa sisältää myös virhelähteitä, joihin ovat vaikuttaneet molemmat osapuolet tai tilaisuus kokonaisuutena. Haastatteluaineisto on siis kontekstisidonnainen. (mt.)

Haastattelin viittä muusikkoa, jotka ovat olleet yhtä lukuun ottamatta toistakymmentä vuotta Suomessa. Sain tietoa muusikoista Maailman musiikin keskuksen kautta. Muusikot edustavat eri kansallisuuksia. Sen lisäksi, tai siitä johtuen, heillä on keskenään hyvinkin erilainen kulttuuritausta ja musiikillinen menneisyys. Silti kokemuksista löytyi myös samankaltaisuuksia, vaikka niiden löytäminen ei ollut päämääräni.

Rakensin haastattelurungon teemahaastattelun metodia avuksi käyttäen (teemarunko ja haastattelukysymykset liitteinä). Toteutin kaikki haastattelut kahdenkeskisinä yksilöhaastatteluina. Haastattelut kestivät noin tunnin. Esitin kysymykset suunniteltua haastattelurunkoa apuna käyttäen, mutta ne tarkentuivat henkilökohtaisesti eri haastatteluissa teemahaastattelulle luonteenomaisesti (mm. Hirsjärvi 2007, 203).

Taltioin haastattelut ja litteroin ne – neljä haastattelua tein englanniksi. Olen käyttänyt otteita haastatteluista tutkimuksessani. Olen jättänyt ne tutkimusraportissani kääntämättä tulkinnanvaran minimoimiseksi. Mikäli olen jättänyt lainauksen sisällä sanoja tai lauseita pois, olen merkinnyt sen kohdan hakasulkein.

Haastattelin jokaista muusikkoa kerran. He suostuivat ensi kysymältä tutkimukseen. Samoin jokainen antoi luvan käyttää nimellään otteita haastattelusta. Cinta Hermon ja Didi Blancon tapasin Helsingissä kahvilassa, mikä aiheutti jonkin verran hälyä

äänityksen taustalle. Yonca Ermutlua haastattelin hänen työhuoneellaan Helsingin yliopistossa. Peali Mitra Juvan haastattelu on nauhoitettu hänen kotonaan ja Yamar Thiamin haastattelin Tampereella hotellin yläaulassa.

Englanninkieli ei tuntunut tuottavan ongelmia haastateltaville eikä itselleni. Haastattelut sujuivat hyvin, ja pystyin mielestäni luomaan luottavaisen suhteen haastateltaviin. Silti vieraan kielen käyttö on saattanut lisätä tulkinnanvaraisuutta tutkimukseen. Tämä ilmiö on läsnä yleensä myös äidinkielellä, tässä tapauksessa suomeksi tehdyissä haastatteluissa. Ymmärrämme sanat ja niiden tarkoituksen oman kokemuksemme kautta, eli jo suomenkieliset sanat tuovat jokaiselle omia mielikuvia ja merkityksiä. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 48-54.)

Seuraava analyysi perustuu minun tulkintaani haastattelumateriaalista. Koska kysymys on kvalitatiivisesta tutkimusaineistosta, olen jo itse ollut vaikuttamassa sen muodostumiseen haastattelutilanteessa. Haastattelu on vuorovaikutustilanne. Samoin myös minun maailmankuvani ja kokemukseni vaikuttavat tulkintaani. (mm. Hirsjärvi & Hurme 2008, 135-175.)

5 MAAILMAN MUUSIKKONA SUOMESSA

5.1 Muusikoiden työllisyystilanteet

Haastatteluissa jokainen muusikko, paitsi Yamar Thiam, mainitsi tulevasta esiintymisestä. Cinta Hermo Martinia oli pyydetty esiintymään Turkuun Kirjavaa musiikkia –konserttiin, sekä Pitskun kulttuurikirkkoon. Lisäksi suunnitteilla oli flamenco-työpaja Maailman musiikin keskuksen organisoimana. Didi Blanco oli lupautunut esiintymään Kulttuurikeskus Caisan Ourvision-kilpailuun liittyvässä konsertissa. Nefes oli järjestämässä oman konsertin. Peali Mitra Juva oli juuri esiintynyt TV 1:n aamu-tv:ssä Shavan kanssa ja tiedossa oli myös muita keikkoja jo seuraavalle vuodelle.

Vaikka esiintymisiä tai opetusta olisi tasaisesti, ei tilaisuuksia ole löytynyt tarpeeksi, jotta jokapäiväinen toimeentulo olisi taattu musiikintekemisellä. Muusikon työ on sattumanvaraista, ja siksi moni joutuu tekemään muuta työtä tullakseen toimeen.

Musiikillinen koulutuskaan ei välttämättä ole toimeentulon tae. Tämän ongelman on kohdannut myös moni kantaväestöön kuuluva muusikko.

Peali Mitra Juvan musiikillinen ansioluettelo on melkoisen pitkä, mutta se ei ole taannut toimeentuloa muusikkona Suomessa. Niinpä hän on saanut nyt vakaan työn päiväkodissa.

But I always wish to have a settled profession. Music is very much my love of life way, I must say that. [...]But also it is not easy to be just an artist in Finland and live your life, so I started working as a kindergarden teacher. [...] so this is my other career and the other is to be an artist.- Peali Mitra Juva

Moni ulkomaalaistaustainen muusikko maailmanmusiikin sektorilla tekee päätyökseen jotakin muuta kuin musiikkia. Tämä ongelma tuli esille monissa keskusteluissa. Yamar Thiam kertoi Galaxy-yhtyeen muusikoiden toimivan taksin- ja linja-autonkuljettajina. Näihin maahanmuuttajien ”sisääntuloammatteihin” viittasivat myös muut haastatellut ottaessaan puheeksi muusikkoystävien tilanteet.

Annika Forsanderin (2004) mukaan keskustelua maahanmuuttopolitiikasta hallitsee ”työmarkkinakluusion imperatiivi”. Tällä hän tarkoittaa, että maahanmuuttajien integraation mittarina pidetään vakaata työsuhdetta. ”Työ on pohjoismaisissa hyvinvointivaltioissa yksilön arvon mitta ja tulojen ensijaon näyttämö – ei suku, peritty omaisuus tai perheen asema yhteiskunnassa. Ansiotyö on kaikille yhteiskunnan jäsenille, myös maahanmuuttajille, osoitus normin täyttymisestä.”

Tutkimus suomalaisten suhtautumisesta maahanmuuttajiin (Jaakola 2005) kertoo, että vähiten Suomeen haluttaisiin lisää muusikoita ja ravintolanpitäjiä. Muusikon työ ei ole vakaa, eikä siten täytä yhteiskunnallisia normeja. Tämä ”normivaje” kohdistuu myös muusikoiden ammatti-identiteettiin. Sillä näyttäisi olevan enemmän vaikutusta kuin koulutuksen puutteella. Harrastelijamaisuuden käsityksestä juontuvat myös muusikoita turhauttavat huonot esiintymiskorvaukset. Tämän ongelman oli kohdannut jokainen haastattelemani muusikko.

Meillä kaikilla muilla turkkilaisilla on päivätyöt. Eli tämä on tavallaan meillä enemmän ehkä harrastuksena, mutta me olemme myös väsyneitä siihen, että maahanmuuttajamusiikki tai etnomusiikki nähdään ihan miten mä sanoisin charity-mielessä että, hyväntekeväisyysmielessä. Että no kutsutaan heitä tähän esiintymään, he varmasti haluavatkin esiintyä tai he

varmasti haluavatkin mainostaa ilmaiseksi, että valitettavasti tämä ajattelutapa tappaa monet maahanmuuttajamusiikkiyhtyeet olemattomiin. – Yonca Ermutlu

I have never been there (Kaustinen), never in my whole life. Can you imagine that? They have offered me two years ago, three years ago a project, solo project, me chance. They don't have money; they said to me that they don't have money to pay a solo project when I was asking [...] I was in Kihaus. There they took me. – Cinta Hermo

Well, there is lot of things which is ...it's not easy.. For example when we have a gig we discuss of the price, how much money we can get. When I say certain price, they are like no we can't pay that, you know easily. They answer like this is too much and then I'm wondering myself that how come. If I go as a musician, if I go to the shop to buy a keyboard or some base, some instrument, so the price is there. - Didi Blanco

Yamar Thiamilla on toistaiseksi vahva muusikon ammatti-identiteetti. Hän kertoi olevansa nyt freelancer-muusikko, mutta opiskelee kuitenkin itselleen uutta ammatia. Hän ilmaisi huolensa inspiraation, motivaation ja soittotaidon hiipumisesta ellei pääse esittämään musiikkiaan. Kotimaassaan, Senegalissa, Thiam oli kuitenkin tunnettu muusikko.

Cinta Hermo näyttäisi olevan poikkeus. Hän on voinut myös jatkaa muusikon uraansa täysipäiväisesti muutettuaan Suomeen. Hänelle on myönnetty apuraha, jonka avulla hän voi keskittyä musiikin tekemiseen. Hermo on säännöllisesti yhteydessä myös kotimaahansa, Espanjaan ja verkostoonsa siellä, mikä ylläpitää enemmän mahdollisuuksia.

So that's the very big meaning that I'm artist like that I am, because I have that experience, that I'm lucky to share two countries and that I have many contacts with many other artists, musicians who have spurred me a lot.

Hermo on ensisijaisesti flamencon esittäjä, ja hänen soolouransa keskittyy siihen. Flamenco on Suomessa taiteen arvossa ja uskoakseni tällä on oma merkityksensä.

Missä muusikot olivatkaan aikaisemmin esiintyneet? Monen kohdalla konsertti oli toteutunut tapahtumissa kuten Maailma kylässä, Faces etnofestivaali, Etnosoi!, Kansainvälisen kulttuurikeskus Caisan tilaisuudet ja Helsingin juhlatiiviot. Galaxy ja Nefes olivat esiintyneet Kaustisen kansanmusiikkijuhlilla. Cinta Hermoa oli kuultu Kihaus-festivaalilla. Yamar Thiamilla oli ollut Galaxy-yhtyeen kanssa runsaasti esiintymisiä myös ulkomaisissa maailmanmusiikin tapahtumissa.

Tällä hetkellä näyttäisi olevan niin, että monet esiintymismahdollisuudet maailmanmusiikkia esittävälle muusikolle Suomessa ovat jollakin tavalla kuitenkin ns. monikulttuurisia tapahtumia. Ellei konserttia järjestetä varsinaisesti maailmanmusiikkiin keskittyvässä tapahtumassa, niin jollakin tavalla tilaisuudet yhdistyvät monikulttuurisuuteen tai maateemaan. Kotimaisilla kansanmusiikkifestivaaleilla tai muilla konserttiareenoilla maahanmuuttajamuusikoita kuullaan suhteellisen vähän. Faces Etnofestivaali, Maailma kylässä ja Maailman musiikin keskuksen oma tapahtuma Etnosoi! lienevät poikkeuksia.

Muusikot olivat myös kaikki opettaneet työpajoissa ja tuoneet täten musiikkiaan tuuksi. Nefesin muusikot opettavat säännöllisesti turkkilaista musiikkia ja tanssia. Yamar Thiam on ollut Konserttikeskuksen lähes eniten työpajoissa opettanut muusikko, ja Peali Mitra Juva on esitelmöinyt intialaisesta musiikkikulttuurista ja opettaa päiväkodissa lapsia laulamaan.

5.2 Ammatti-identiteetin rakennusaineet

Yonca Ermutlun mielestä on tärkeää saada lisää oppia, jotta voisi syventää omaa ja muiden muusikoiden osaamista. Suomessa tämä ei ole mahdollista, joten hän on miehensä kanssa käynyt Turkissa opiskelemassa ja välittänyt oppejaan muille muusikoille. Koulutuksen tärkeydestä kertoo hänen tulevaisuuden toiveensakin saada sikäläisiä turkkilaisia opettajia Suomeen.

Minä, mieheni ja toinen laulaja Özen ollaan alunperin Turkista kotoisin ja meillä ei ole musiikinkasvatusta. Mutta tavallaan opimme, olemme oppineet korvan kautta kuuntelemalla aika paljon. Ja yhdessä ryhmänä yritämme järjestää kursseja, eli tuomme Turkista asiantuntijoita tai me lähdemme itse kursseille ja yritämme kehittää ryhmää tällä tavalla, koska Suomessa ei ole turkkilaisen musiikin asiantuntijoita. Eli siinä mielessä olemme Turkin musiikin harrastajia, amatöörejä. – Yonca Ermutlu

Nefes on perustettu Suomessa. Sitä ennen sen turkkilaisetkaan jäsenet eivät olleet toimineet muusikkoina. Nefesissä soittavat suomalaismuusikot ovat ammattilaisia. Käsitys ammattilaisuudesta yhdistyy myös siihen, toimiiko ammatissa kokopäiväisesti vai ei. Kuitenkin Yonca ja Murat Ermutlu opettavat juuri suomalaisille ammattilaisille turkkilaista musiikkia.

Yonca Ermutlu ei myöskään esiinny Turkissa, koska siellä muut ovat maisteritason muusikoita. Myös yleisö asettaa toisenlaisia vaateita kuin Suomessa, jossa konserttitilanteissa soitettua turkkilaista musiikkia pidetään lähes taidemusiikkina ja käytetään kuin länsimaisen taidemusiikin konsertissa.

Alun perin myös suomalaista kansanmusiikkia opittiin korvakuulolta ja esitettiin ulkomuistista. Kansanmusiikissa, myös suomalaisessa, on ollut olennaisena peruselementtinä sen kulkeutuminen suullisena perimätietona. Perinteen välittämisen merkitys koetaan edelleen tärkeäksi kansanmuusikoiden opetustyössä (Arpo & Oesch 2005, 28-29). Tämä käsitys tuntuisi olevan vallalla myös toisten haastattelieni muusikoiden mielissä.

Kun kysyin muusikoilta heidän koulutustaustastaan, sain erilaisia vastauksia. Didi Blanco ja Yamar Thiam painottivat eniten lapsuutensa musiikillisen ympäristön vaikutusta. Didi Blanco kuuli arabialaisia melodioita jo pienestä isänsä soittaessa marokkolaista luuttua. Sen, miten hän on käyttänyt niitä esittämässään raï-musiikissa, hän on oppinut musisoimalla itse, ja hän näkee sen myös tärkeäksi.

Ennen Hasse Wallin tapaamista Senegalissa, Yamar Thiam oli soittanut vain traditionaalista musiikkia, johon eivät kuuluneet länsimaiset sähkökitarat tai rummut ja puhaltimet, kuten myöhemmin Asamaanissa ja Galaxyssä. Hänen perheessään soitettiin ahkerasti, ja moneen tilanteeseen kuului afrikkalaiseen tapaan laulu ja tanssi. Hän ei haastattelussaan ottanut esiin muuta saamaansa koulutusta. Kysymyksenikin antoi vaihtoehtoja, sillä olin jo valmiiksi tietoinen hänen musiikkiperheestään. Tämä saattoi osaltaan vaikuttaa myös vastaukseen.

M: What is your education? ... Have you learnt by listening at home or do you have education for teaching for example?

Y: Ye, I can teach. I learned music from home when I was in Senegal that time it was griot, we say griot like family who is drummer or singing or playing. And when you are young and see every day father playing and big brother, they take you to play with, it is how we learn.[...] not to go to school or Sibelius (Akademia) or writing or, I learned music from home.

Cinta Hermolla on ollut opettajia, mikä kävi ilmi siinä vaiheessa kun hän kertoi omasta suhteestaan opettamiseen.

Actually I always say it all my life that if I would not be an artist I would be a teacher. Because teaching is so important. I was so lucky to have very good teachers in my life. They have given me really keys, you know. – Cinta Hermo

Haastattelemistani muusikoista kuitenkin ainoastaan Peali Mitra Juvalla oli varsinaisesti musiikillinen koulutus, eli tutkinto intialaisessa taidemusiikissa ja kansanmusiikissa. Hänen vanhempansa olivat ohjanneet hänet kouluun jo 5-vuotiaana. Mitra Juvan kokemuksissa taiteen merkitys ja arvostus tulee selvästi esiin. Hän on kokenut Suomessa erityistä taiteen arvostusta.

In Finland, somehow it began very spontaneously. One led to the other and Finnish people are so appreciating of art and culture and it's just like I felt it's a right place for me. That I didn't decide to go back, to India. –Peali Mitra Juva

Peali Mitra Juva on kotoutunut ammatillisessa mielessä hyvin Suomeen. Kertomansa mukaan Amerikassa hän ei toiminut muusikkona. Siihen on uskoakseni merkityksensä nopealla ja laajalla verkostoitumisella (lisää luvussa 5.4), mutta myös koulutuksen ja taiteen arvostuksella suomalaisessa yhteiskunnassa. Mitra Juva on myös itse ehtinyt moniin seminaareihin ja kursseille Sibelius-Akatemiaa myöten opettamaan.

Uskoisin tänä päivänä koulutuksella olevan merkitystä suomalaisessa yhteiskunnassa työllistymiseen. Monilla muusikoilla esiintymiset eivät takaa jokapäiväistä toimeentuloa; niinpä ammatti-identiteettiä laajennetaan opettamisella. Taiteen keskuustoimikunnan tutkimuksen mukaan opettamalla toimeentuloa oli hankkinut hieman yli puolet kyselyyn vastanneista kansanmusiikin ammattilaisista (Arpo & Oesch, 2006, 62).

Koulutuksella ei näyttäisi olevan suurta merkitystä haastattelemini muusikoiden ammatti-identiteetille. Myös kansanmusiikin luonteeseen kuuluu korvakuulolta oppiminen. Mielenkiintoista sen sijaan on kuitenkin se, että yhtyeessä soittavien suomalaistaustaisten muusikoiden ammattilaisuus selitetään koulutuksen tai työn kokopäiväisyyden mukaan.

Pekka Oeschin ja Robert Arpon (2006, 32-33) tutkimustuloksissa ammattilaisuus määriteltiin kansanmuusikoiden keskuudessa koulutuksen ja toimeentulon avulla.

Ammattilaiselta vaaditaan kyselyn mukaan myös osaamista, mikä on hankala osoittaa, sillä monien harrastajien joukossa voi olla erityisen taitavia muusikoita.

Monella suomalaistaustaisella kansanmuusikolla on tänä päivänä valttikorttinaan Sibelius-Akatemiassa tai muissa oppilaitoksissa hankittu koulutus. Kuten opetus-työssä, niin apurahahakemuksiin liitettävissä ansioluetteloissakin koulutuksella saataisi olla merkittävä arvo, vaikka se ei suoraan johdakaan työllistymiseen.

5.3 Apurahat – taiteilijan toimeentulon lähde?

Yksi olennainen asia taiteilijan työssä ovat apurahat ja niiden anominen. Robert Arpon ja Pekka Oeschin kansanmusiikin ammattilaisille tekemän kyselyn mukaan puolet kaikista apurahaa koskevaan kyselyyn vastanneista ilmoitti hakeneensa sitä. Kaikkiaan apurahan oli saanut 42,4 % vastanneista. Pääasiassa apurahaa olivat hakeneet muusikot ja opiskelijat. Tutkimukseen osallistuneista muusikoista kaksi kolmesta oli hakenut apurahaa ja noin 56 % oli sen saanut. Opiskelijoista noin puolet oli hakenut sekä myös saanut apurahan. (Arpo & Oesch 2006, 66-67.)

Taiteen keskustoimikunnan tilastojen mukaan valtion taideapurahoja ja avustuksia myönnettiin vuonna 2008 kaikkiaan yli 4 000 kappaletta. Apurahan saajia oli noin 2 600 (2 357 henkilöä, 352 työryhmää ja 798 yhteisöä). Muun kuin suomen- tai ruotsinkielisiä oli apurahan hakijoiden ja saajien joukossa 3 %, eli yhteensä 68 henkilöä tai yhteisöä sai apurahaa. Ruotsinkielisten osuus apurahan saajista oli 6 %. (Karhunen 2009.)

Mikä oli haastattelemieni muusikoiden apurahatilanne? Ainoastaan Cinta Hermo voi tällä hetkellä keskittyä kokopäiväisesti musiikin tekemiseen apurahan turvin.

Minulla on nyt, I have now this taiteilijakassa, apuraha. That's how I live in with this help. Because funny after all this fantastic experience all the things I have never been considered it in Finland officially until I got this project with juhlaorkesteri last year. Because I had one-year contract, now I got some help. Quite acceptable, it's little money, but it you know, its very helping. –Cinta Hermo

Herma oli lähettänyt hakemuksen yhteensä muistaakseen kuusi tai seitsemän kertaa, sekä Suomessa että Espanjassa. Hän oli onnistunut saamaan avustusta kolme

kertaa. Kuten edellisestä otteesta saimme lukea, Hermon mielestä vuoden työsopimus Stadin juhlaorkesterin kanssa vaikutti apurahan saamiseen. Hänellä oli näin ollen todistus ammattilaisuudesta.

Nefes sai kerran apurahan yhdessä Suomi-Turkki-seuran kanssa konsertin järjestämiseen. Yhtye oli juuri ennen haastattelua hakenut avustusta useammilta tahoilta, mutta ei ollut saanut myöntävää lausuntoa. Yamar Thiam kertoi Galaxyn anoneen yhtyeenä avustusta matkustaakseen Womex-messuille, eikä sitä saanut. Arvostettu palkinto toi kompensatiota, mutta ei kuitenkaan poikanut lisää esiintymisiä. Didi Blanco oli anonut apuraha kerran, mutta ei saanut mitään vastausta. Niinpä hän ei ole yrittänyt hakea uudestaan.

Peali Mitran haastattelua purkaessani huomasin, että apurahoista ei ollut hänen kanssaan ollut mitään puhetta. Siispä laitoin hänelle sähköpostia ja kysyin asiasta. Hän vastasi, ettei vielä ollut anonut apuraha, mutta hyvä että ehdotin hänelle sitä. Peali Mitra ei siis ollut tietoinen apurahamahdollisuuksista, tai ainakaan ollut tullut sitä ajatelleeksi. Hän on ollut Suomessa tosin vasta viisi vuotta, mutta kertomansa ja toimenkuvansa mukaan hyvin mukana musiikkielämässä.

Myös Yonca Ermutlu kertoi samantyyppisestä kokemuksestaan Suomeen asettumisen alkuvuosilta.

Esimerkiksi näistä apurahoista emme tienneet pitkään aikaan mitään, koska ihmiset eivät kerro.[...] Meidän ihan omassa ryhmässä tämä tapahtui, eli meidän ammattimuusikkoystävät eivät kerro meille, että on tällaisia erilaisia mahdollisuuksia. Odottavat, että me kysytään, mutta ellemme tiedä emme mekään tiedetä mitä pitäis kysyä.

Apurahojen anominen on olennainen osa taiteilijoiden, myös muusikoiden työnkuvaa. Ilman apurahoja Suomessa on lähes mahdotonta elättää itseään muusikkona. Tämä vaikeus, jonka maahanmuuttaja kohtaa muusikon työssään, kertoo jälleen informaation vähäisyydestä. Hänellä ei ole tarpeeksi tietoa miten, mistä ja milloin apurahoja voi hakea.

5.4 Verkostojen luominen

Annika Forsander (2002, 205) painottaa sosiaalisten verkostojen merkitystä työllis-

tymisessä. Hänen mukaansa verkostojen kautta kulkeneella tiedolla on merkittävä rooli työnantajien palkkauspäätöksissä ja työllistymismahdollisuuksien välittymisessä työnhakijoille. Forsander ilmeisesti tarkoittaa lähinnä ystäväverkostoja, mikä välittyi myös tekemissäni haastatteluissa. Varsinkin musiikin allalla on tärkeää myös muiden toimijoiden ja artistien kanssa verkostoituminen. Tämä saattaa olla hankalaa, koska verkosto on varsin monisäikeinen ja laaja.

Peali Mitra Juva on ollut Suomessa lyhimmän ajan. Silti hän on sopeutunut hyvin, ja hänellä on kysyntää neljässä eri kokoonpanossa. Mitra Juva on hyvä esimerkki verkostoitumisen tärkeydestä ja onnistumisesta. Peali Mitra Juva tutustuu kertomansa mukaan helposti ihmisiin. Hän kutsuukin itseään nimikkeellä ”peoples person”. Silti tärkeä merkitys oli myös taiteilijayhteisöllä, jossa on muita maahanmuuttajia ja joka myös välittää ja järjestää esiintymismahdollisuuksia.

M: How did you get to know about these gigs?

P: When I first came I was contacted by this organisation Cassandra [...] they have given me the first gig among many gigs I remember. They have also met many women to connected to many organisations, they have kind of built a bridge in a way to initially when you came and you don't know the society [...] So that is the first organisation I think and then through them I met this friend of mine friendmusician Kiureli Sammallahti from Shankara and Shava and through them, together with them I started performing and through them I met many others [...]and somehow people appreciated my singing and it was very easy to somehow get from a point to other.

Kiinnitin huomiota tutkimusaineistossani siihen, että kaikki haastattelemani muusikot tekevät yhteistyötä suomalaistaustaisten muusikoiden kanssa. Tutkimukseni muusikoilla on kaikilla yhtye, jonka kanssa esiintyä. Didi Blancon yhtye koostuu pääasiassa suomalaisista soittajista. Shava- ja Shankara-yhtyeet ovat täysin suomalaisia, ja Nefesissä osa muusikoista on suomalaisia. Suomalaisnytyiset muusikot ovat ammattilaisia. He soittavat useissa eri kokoonpanoissa ja voivat harjoittaa muusikkoutaan kokopäiväisesti.

Cinta Hermo ja Yamar Thiam olivat työskennelleet myös monikansallisissa projekteissa Piirpaukessa ja Asamaanissa – yhtyeissä, joita luotsasivat suomalaismuusikot. Yamar Thiam oli kokenut, että mikäli johtohahmona on suomalaistaustainen henkilö, yhtyeellä on paremmat mahdollisuudet tulla kuulluksi.

When we played with Hasse Walli in Asamaan, it is Hasse Walli from Finland. In that time they sell us, because the leader was Finnish. But now the leader is not Finnish, our leader is, we are foreign. It's different, you know.

Tämä osoittautui mielenkiintoiseksi, sillä myös Outi Puustisen (2008, 46) tekemässä haastattelussa yksi gambialaisista muusikoista arveli, että yhtyeen esiintymiset, harjoittelu ja järjestelyt voisivat helpottua, mikäli heidän ryhmään liittyisi suomalaisia muusikoita.

Cinta Hermo on ollut haastateltavistani pisimpään kosketuksissa Suomeen, ja hänellä on verkostoja, mutta silti hän joutuu nyt sooloprojektissaan rakentamaan uutta identiteettiä. Tähän saakka hän on profiloitunut Piirpauke-yhtyeen laulajaksi. Siitä hänet tunnetaan edelleen, vaikka hän on myös Piirpaukessa toteuttanut omia näkemyksiään ja saanut tilaa esiintymislavalla. Ennen soolouralle ryhtymistä, hänen ei ikinä tarvinnut huolehtia markkinoinnista.

Kentän monisäikeisyydestä huolimatta tutkimukseni muusikot tuntuivat olevan melko hyvin tietoisia suomalaisesta musiikkielämästä, mutta he tarvitsevat silti itselleen manageria tai vastaavaa henkilöä huolehtimaan "paperitöistä". Tämä nousi esiin haastatteluissa ilman, että sitä olisi pitänyt heiltä erikseen kysyä.

... what I need really now in my life, what I really need now is a person good quality who take my project you know, like agents, international agents or some manager who sell those concerts really, because I could work as a hell if, you know, it's very easy.- Cinta Hermo

Well I, you know, to be honest with you. I need someone who can just be with the band to make this paperwork and this kind of stuff. – Didi Blanco

If we find somebody who can sell us outside Finland, it is possible; we can go outside, play and come back. Because they have many record companies, which can sell African music in France, Germany, Sony and other record company. Every time has in Finland say they don't want to sell this. - Yamar Thiam

...in a way it's difficult we don't have a clear organisation or structure of your own to promote yourself in the business. So I don't have a manager, but of course I'm not also taking the profession very like really like career, but it's like I do perform when ever gigs comes and so it would be much more easier or more profitable I would have a little more promotion, but I have taken it easily...- Peali Mitra Juva

Sekä Peali Mitra että Yonca Ermutlu ovat miettineet asiaa mahdollisena strategiana muusikkona toimimiseen. Peali Mitra Juva nosti esiin, ettei ole selvää organisaatiota

promootiolle. Erityisesti Ermutlulla oli epäilevä kanta kannattavuudesta sijoittaa manageriin. Hän ei olisi ottanut asiaa edes puheeksi.

M: No mitä mieltä olisit tällaisesta manageritoiminnasta?

Y: Olen miettinyt sitä pitkään, mutta kun tällä alalla palkat ovat niin pieniä, se ei tuo managerille mitään rahaa, koska ei tule riittävän paljon tilauksia, että sekä ryhmä että manageri voisivat elättää itsensä. Ja sitten kun tilanne on näin, tietysti ryhmän jäsenet tekevät muuta työtä kuin pelkästään sitä musiikkia. Ja ne esiintymisajat, jos manageri järjestääkin yhtäkkiä keskelle päivää jotakin keikkaa, se ei sovi ryhmälle, koska ihmiset ovat muualla töissä.

Kysynnän ja tarjonnan kohtaamattomuudesta on tullut muusikoille kierre. Kun kysyntää on vähän tai ei ole tieto-taitoa hoitaa markkinointia, muusikkoudesta tulee väijäämättä harrastus, jota säätelee kokopäivätyö jossain muualla. Esiintymisajankohdat vaihtelevat, ja ellei työaika ole joustava, keikkoja ei voi ottaa vastaan tai järjestää kesken työpäivän.

5.5 Yhteistyö Maailman musiikin keskuksen kanssa

Jokainen haastattelemistani muusikoista oli ollut tekemisissä Maailman musiikin keskuksen kanssa. Yonca Ermutlulla ja Yamar Thiamilla on haastattelujen perusteella ollut pitkä yhteistyösuhde keskuksen kanssa. Instituutti on mm. tuottanut sekä Nefesin että Galaxy albumit, järjestänyt konsertteja, esiintymisiä, työpajoja ja opastanut avustushakemuksissa.

Yonca Ermutlu muisteli, että hänen yhteistyönsä alkoi Immigrés-artistitietokannan ja siihen liittyvän cd-levyn myötä. Hän laulaa myös Amura-yhtyeessä, niin kuin Peali Mitra Juvakin. Mitra Juvalla on, kuten muillakin tutkimukseni muusikoilla Didi Blanco lukuun ottamatta, tiedot artistitietokannassa. Sille, miksi yhtyeensä tiedot olivat Blancoilta jääneet laittamatta, hän ei osannut antaa vastausta. Hän kertoi kuitenkin instituutin tarjonneen harjoittelutilaa yhtyeen alkutaipaleella.

Cinta Hermon yhteistyö heräsi henkiin hänen kertomansa mukaan konkreettisesti syksyllä 2009, kun hän oli opettamassa Etnosoi!-festivaalin työpajassa. Hänen tietonsa ovat olleet tiedot kuitenkin GMC:n tietokannassa pitkään.

Haastatteluissa selvisi, että muusikoista moni koki Maailman musiikin keskukselta

saamansa neuvonnan ja avun tärkeäksi muusikkona toimiessaan. Heidän oli vaikea haastattelutilanteessa löytää varsinaisia toiveita tai parannusehdotuksia Maailman musiikin keskuksen toimintaan nähden. Myös Peali Mitra Juva ja Didi Blanco olivat tietoisia GMC:n studiosta ja jotain levytysyhteistyötoiveitakin väläyteltiin. Tiedotuksesta saatettiin epäillä, että kaikki tapahtumajärjestäjät eivät vielä tiedä esimerkiksi artistitietokannasta, tai ylipäättään jotkut kulttuuritoimijat eivät tunne Maailman musiikin keskusta. Sen sijaan yleisesti Maailman musiikin keskuksen harjoittamaa maailmanmusiikin promootiota arvostettiin suuresti.

5.6 Tiedonvälityksen mahdollisuuksia

Monet marginaalisen musiikin tapahtumat, organisaatiot, toimijat, yhtyeet ja muusikot joutuvat toimimaan pienellä budjetilla. Tehokas ja laaja markkinointi vaatii paljon taloudellisia resursseja, eikä sekään takaa näkyvyyttä ja kuuluvuutta. Saman ongelman kanssa painii myös Maailman musiikin keskus. Jonkinlaista tehokkaampaa yhteyttä muusikoiden, instituutin, yleisön ja toimijoiden välille kaivattaisiin.

Maailman musiikin keskuksen ylläpitämän artistitietokannan tarkoituksena on mm. palvella tapahtumajärjestäjiä ja muita kulttuuritahoja. Tietokanta on helppolukuinen, selkeä ja musiikkikulttuureittain jaoteltu. Muusikko voi ilmoittaa ja päivittää tietonsa helposti täyttämällä kaavakkeen sähköisesti GMC:n kotisivuilla. Tietokannassa on myös linkitykset mahdollisiin muusikoiden Myspace-profiileihin. Maailman musiikin keskuksen sivuja päivitetään muutenkin ahkerasti. Uutiset-linkin takaa löytyy ajankohtaista tietoa konserteista, tapahtumista ja hankkeista.

Tämän päivän viestinnän ja markkinoinnin tehoväylyksi ovat muodostumassa suosiota kasvattavat sosiaaliset nettiverkostot. Jari Juslénin (2009) mukaan Internetin avulla pieni, voittoatavoittelematon organisaatio tai yhteisö voi tavoittaa yhtä mittavia asiakaskokemuksia kuin suurikin. Silti kustannustaso pysyy erittäin alhaisena. Internet on myös monisuuntainen ja reaaliaikainen. Juslén kuvaa sitä valtavaksi keskusteluksi, joka koostuu lukemattomasta määrästä pieniä ja suuria yhteisöjä. Verkostoituminen on apuväline viestin tehokkaaseen levitykseen. Juslén muistuttaa, että Internet ei ole mediakanava, vaan toiminnan, keskustelun ja vuorovaikutuksen paikka. Tyytyväiset asiakkaat kasvattavat viestin tehoa välittämällä viestejä toisil-

leen maailmanlaajuisesti.

lina Kyttänen (2009) seurasi opinnäytetyössään Aida-yhtyeen EP-levyn markkinointia verkkoyhteisöissä. Hän vakuuttui niiden tehokkuudesta ja hyödynnettävyydestä. Levyä markkinoitiin Facebookin, MySpacen ja IRC-gallerian sivuilla. Tehokkain kanava näistä oli Facebook. Kyttänen arvioi syiksi tähän sen tämän hetkisen suosion ja monipuoliset markkinointikanavat.

Facebook-verkostossa tietoa voi levittää yhteisölle tai yhteelle perustetussa ryhmässä, faniryhmässä, yksittäisten henkilöiden statuspäivityksissä ja tapahtumien kautta. Viestiä voi lähettää yksityisesti jäsenille tai kirjoittamalla profiilin seinään. Ryhmiä tai tapahtumia voi myös suositella kavereille, tai lähettää kutsuja.

Toinen tuore opinnäytetyö kulttuurituotannon alalla käsitteli Funky Awards palkintogaala –tapahtuman markkinointia. Tapahtumalle markkinointisuunnitelman tehnyt Emma Reponen (2009) painotti myös sosiaalisen median tarjoamia mahdollisuuksia ns. nonprofit-organisaatioiden markkinoinnissa. Reponen kiinnitti huomiota ennen kaikkea sen vuorovaikutukselliseen ominaisuuteen ja siten hyödynnettävyyteen tapahtuman kehittämisessä.

Maailman musiikin keskus on panostanut kotisivuihin, jotka ovat selkeät ja linkittyvät moniin kulttuuriorganisaatioihin. Myös vuotuinen Etnosoi!-tapahtuma on osa sivustoa. Etnosoi!:lla on profiili myös MySpace- ja Facebook-yhteisöissä.

Miten informanttini sitten ovat saaneet tietoa esiintymisistä tai työtilaisuuksista? Cinta Hermo kertoi, että häneen oli monesti otettu yhteyttä ja pyydetty esiintymään. Hän myös ahkerasti markkinoi itseään Myspace- ja Facebook-yhteisöjen kautta. Videopätkiä Hermon esiintymisistä on Youtube-sivustollakin useampia.

This is amazing, because I'm not a manager, but those things have always come to me like really I have very few time, I have got the phone to call, you know. I really try some time I send a message and some period I feel like I must to be active with this and then I have got something. –Cinta Hermo

Peali Mitra Juva kertoi myös samanlaisista kokemuksista, suorista yhteydenotoista. Hänen esiintymisensä ja luentotilaisuutensa ovat monesti järjestyneet niin sanotulla

”word of mouth” -periaatteella, eli tieto muusikosta on lähtenyt kiirimään kulttuurikentällä. Hän on myös Kassandran ”taiteilijapankissa”. Laulaminen monessa kokoonpanossa tarjoaa mahdollisuuden myös esiintyä useammin. Myös Peali Mitra Juvalla on profiili Facebook-sivustossa.

Nefesin esiintymismäärät ovat vähentyneet aktiivivuosista, vaikka yhtye kasvattikin kysyntää vuoden kansanmusiikkiyhtyeeksi nimeämisen jälkeen Maahanmuuttajien musiikin ja tanssin teemavuonna 1998. Yonca Ermutlu löytää syyn tähän oman aktiivisuuden hiipumisesta. Nefes-ryhmän ja muusikoiden profiilit löytyvät Facebookista.

M: No miten te olette saaneet tietää näistä esiintymismahdollisuuksista, otatteks te itse yhteyttä tai..?

Y: Aluksi me itse olemme olleet paljon aktiivisempia. Olemme järjestäneet konsertteja, oltiin kaikissa noissa tapahtumissa. Ja kun ihmiset tavallaan kuulee jossakin, heille jää mieleen ja sitten he kutsuvat. Vuonna 97 tai 98 me ollaan valittu vuoden maahanmuuttajamusii-ryhmäksi Kaustisella. Ja sen jälkeen olemme saaneet enemmän sellaisia hyviä esiintymistarjouksia.[...] kun itse emme ole olleet kovin aktiivisia näiden esiintymisien määrä tippui. Nyt esiinnyimme ehkä pari kolme kertaa vuodessa.

Maailman musiikin keskus on järjestänyt monille muusikoille esiintymis- ja opetusmahdollisuuksia. Varsinkin Galaxy-yhtye on hyötynyt näistä tarjouksista. Osan esiintymisiä yhtye on järjestänyt myös itse, lähinnä Pape Sarrin johdolla. Konserttikeskus on ollut myös Yamar Thiamin mukaan merkittävä keikkojen välittäjä. Thiam ja Lyyran Tähtikuvio onkin Konserttikeskuksen omien tilastojen mukaan ollut eniten välitetty ryhmä koulukonsertteihin ja työpajoihin (keskustelu tuottaja Jorma Kesselin kanssa). Didi Blanco on järjestänyt keikkojaan lähinnä itse. Hänellä on vastaluotu profiili MySpace-verkostossa ja muutama video Youtube-sivustolla.

5.6 Musiikin integroiva voima

Siitä, että muusikko saattaa toimia ammatissaan myös uudessa kotimaassaan, on epäilemättä merkitystä kotoutumiselle. Outi Puustinen (2008) huomioi opinnäytetyössään, että musiikki on osa maahanmuuttajien akkulturaatioprosessia. Hän tuli siihen tulokseen, että akkulturaatioasenteista yleisin oli integraatio. Muusikot arvostivat sekä gambialaista että suomalaista kulttuuria, ja näiden musiikit olivat osa

haastateltavien elämää.

Hänen haastattelemiensa gambialaismuusikoiden uusien vaikutteiden hakeminen kertoi musiikillisesta integraatiosta. Muusikot olivat tutkijan yllätykseksi ilmaisseet toiveensa saada yhtyeeseen myös muita muusikoita, vaikkapa suomalaisista tai muista kansallisuuksista. Muusikot olivat myös kuunnelleet aktiivisesti suomalaista musiikkia, sekä soittaneet suomalaisissa kokoonpanoissa. He halusivat musiikin avulla tuoda esille omaa kulttuuriaan, ja musiikin kautta muusikot myös tutustuivat suomalaiseen kulttuuriin. Puustinen päättelee, että muusikoiden kohdalla integraatio korostunee enemmän kuin muiden maahanmuuttajien joukossa ja uskoo, että muusikon identiteetti on näin ollen nousemassa etnisen identiteetin yläpuolelle.

Olin havaitsevinani samanlaisia piirteitä omien haastateltavieni joukossa. He ovat kaikki tehneet yhteistyötä suomalaisten muusikoiden kanssa, ja heidän yleisönsä on valtaväestöä. Peali Mitra Juva ilmaisi asian kohdaltaan näin:

I couldn't feel that I'm a foreigner. I have so many contacts, friends and I feel quite easy and part of the society at the same time and because of music everything became linked in my life so spontaneously. Music has connected me everything in Finland.

Yleisön palautteella on esiintyvälle taiteilijalle uskoakseni erityinen vaikutus muusikon identiteetin vahvistumiselle. Yonca Ermutlu summaa musiikin tekemisen tärkeyttä ennen kaikkea yleisön vuoksi.

Enemmän kuin järjestäjät siinä on varmasti yleisö syy siihen, että jaksamme tehdä tätä työtä, muuten se ei ole kovin helppo työ ja varsinkin jos on perhe ja lapset, se on melkein mahdotonta. – Yonca Ermutlu

Didi Blancon mielestä erityisesti yleisön mukaan tempaaminen on antoisaa. Hän pystyy kertomansa mukaan välittömästi aistimaan yleisön tunteet, ja kokemukset ovat olleet positiivisia.

In Finland, in concert the audience that I have always the feelings that there is something. They are always with me when I'm singing or perform. I have been in [...] many festivals and the first song that we start I can feel, I can hear if the audience would like to hear me and to know more about this music, that's positive thing. – Didi Blanco

Myös Yamar Thiamilla oli hyviä ja inspiroivia kokemuksia esiintymisistä.

M: How about the audience?

Y: Here in Finland they like very much. Audience like very much our music, dancing and screaming. Totally different, they like very much.

Haastatteluista kävi ilmi myös, että ennemminkin kuin tunnettavuus tai tuottavuus, musiikin tekemisessä oli muusikoille tärkeää oman kulttuurinsa musiikin esittäminen. Tämä oli olennaista myös Outi Puustisen (2008) haastatteleuille gambialaisille muusikoille. Asiaa ei voisi ilmaista selvemmin kuin Peali Mitra Juva sen kertoi:

I'm very happy that I could present my culture in Finland, which is also very important part that I'm able to show some of the customs that came from my culture and I found out that in Finland people are very respectful for India. So that kind of things really lifts me up and helps me to move on.

Didi Blancon mielestä musiikissa tärkeintä on tunne. Hän uskoo siihen, että vaikka yleisö ei ymmärtäisikään mitä hän arabiaksi laulaa, he pystyvät tuntemaan laulun sanoman.

Something, which is musically, is the best, because even people don't understand what I said, but they feel what I'm saying. [...] If you feel something you can feel the truth. So the feelings have more power than listening. Because music is only feelings, you know. There is no racism in music; there is no nothing bad in music, just feelings. Music is something, something great. I mean, but sadly people sometimes they take it like business and this kind of stuff.

Tutkimukseni muusikoiden laulukieli on pääsääntöisesti oma äidinkieli, siis useimmiten muu kuin suomi tai englanti. Cinta Hermo on laulanut Piirpauke-yhtyeessä sekä espanjaksi että suomeksi suomalaisia kansanlauluja.

Kieli on olennainen osa etnistä identiteettiä, ja sen säilyttäminen uudessa kulttuurissa tärkeää. Se on tullut esille jo aikaisemmissa tutkimuksissa (mm. Puustinen 2008), ja se todentui myös tekemieni haastattelujen kautta. Sattumalta haastateltavani olivat pääasiassa laulajia. Vieraskieli ylläpitää musiikin etnisyyttä. Kielellisellä ymmärryksellä ei kuitenkaan tuntuisi olevan muusikoiden mielestä suurta merkitystä musiikkiesityksissä. Kuitenkin jotkut olivat laulaneet myös suomeksi. Olisikohan tässä saavutettu jo seuraava integraatioaste ja musiikin fuusioituma.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kartoittaa Suomeen muuttaneiden muusikoiden kokemuksia työllistymisestä ja musiikinharjoittamisesta uudessa kotimaassa. Olen tutkinut aihetta lähinnä pragmaattisesta näkökulmasta, keskittyen konkreettisiin muusikkouteen liittyviin toimiin. En ole voinut myöskään ohittaa identiteetin problematiikkaa tutkiessani muusikoiden subjektiivisia kokemuksia.

Haastatteluaineisto, kuten Peali Mitra Juvan yksittäinen kommentti Johdanto-luvun alussa, tuovat esiin kokemuksissa kolikon kaksi puolta. Kruunapuolella ovat yleisöltä saatu palaute, kiinnostus ja arvostus, klaavapuolella muusikon ammattiin liittyvät epäkohdat. Epäkohdat saattavat jopa kasvaa maahanmuuttajien kyseessä ollessa esimerkiksi puutteellisen kielitaidon vuoksi.

Suomenkielen taito avanee muusikoille enemmän mahdollisuuksia, vaikka asennoitumisessa kielen opiskeluun olikin aistittavissa kepeyttä. Suomessa pärjää pääasiassa hyvin myös englanninkielellä. Kuitenkin monella suomalaistaustaisella muusikolla opetustyö tuo leivän pöytään. Jotta Suomeen muuttanut muusikko voi laajentaa ammatti-identiteettiään opettamiseen, hänenkin on osattava suomenkieltä. Hyvä kielitaito on edellytyksenä myös Suomen kansalaisuuden saamisessa sekä ylipäätään kokonaisvaltaisessa viestinnässä. Edelleenkin usein monet tärkeitä informaatiota sisältävät tiedotteet kulttuurikentällä kulkevat suomeksi. Ongelmana monella olivat olleet kielikurssien huonot ajankohdat.

Ylipäätään viesteihin vastaaminen tai niiden lähettäminen saattaa olla myös liian tehotonta ja aikavaa yhteiskunnassa, jossa vaaditaan järjestelmällisyyttä ja sääntillisyyttä. Toiset tarvitsevat myös neuvoa mm. verotuksessa, apurahoissa, tekijänoikeuksissa ja markkinoinnissa.

Haastatteluista nousikin ikään kuin hätähuudonomaisesti esiin managerin tarve. Sain myös itse muutaman työtarjouksen, mikä tuntui ensin häkellyttävältä. Kaikki muusikot eivät pysty toimimaan yksin ja manageroimaan itseään ja yhtyettään. Tilanteesta, ettei muusikkoutta voi harjoittaa kokopäiväisesti, on tullut monelle kierre,

sillä aikaa ei jää enää hoitaa tehokkaasti keikkamyyntiä ja verkostoitumista. Toisaalta harva rock-, pop-, tai jazz-yhtyeeseen toimii ilman tuottajaa tai manageria, ja orkestereiden konserttikalenterin täyttymisestä vastaavat intendentit. Tässä Maailman musiikin keskus on ollut monelle muusikolle tärkeä neuvoja ja tiedottaja. Ajatus manageritoiminnasta on pyörinyt Maailman musiikin keskuksen toiminnan kehitysideoissa. Tämä opinnäytetyö todistaa, että apua keikkamyynnissä tarvitaan.

Se, että voi harjoittaa muusikon ammattia uudessa kotimaassa, on epäilemättä sopeutumista edistävää ja taiteilijalle merkittävä tekijä kulttuuriseen taustaan katsomatta. Jokainen haastattelemani muusikko on kokemuksiansa mukaan saanut nauttia yleisön puolelta suosiota ja positiivisesta palautteesta, mikä on koettu antoisaksi ja kannustavaksi. Silti muusikot näyttäisivät profiloituvan edelleen helposti maahanmuuttajamuusikoiksi, mikä johtaa väliinputoamiseen. He eivät ole tarpeeksi suomalaisia, jotta voisivat saada tasapuolisesti esiintymisiä suomalaissyntyisten muusikoiden rinnalla. Heidän musiikistaan ei kuitenkaan tapahtumajärjestäjien silmissä löytyne tarpeeksi eksotiikkaa tai alkuperäisyyttä, jotta kotimaiset musiikkitapahtumat ja konserttiareenat tarjoaisivat heille esiintymisiä. Myös ulkomailla ja etenkin musiikin lähtökulttuurissa saattaa "aitous" kyseenalaistua. Suomalaisten soittama turkkilainen tai rai-musiikki saattaa kohdata ennakkoluuloja musiikin kotikulttuurissa. Muusikoiden työkenttänä Suomessa näyttäisivät nyt olevan lähinnä monikulttuuriset tapahtumat, konsertit ja työpajat.

Muusikoille oli ylipäätänsä tärkeä tuoda esille omaa musiikkikulttuuriaan. Maailmanmusiikissa etnisyys on vahvasti läsnä ja tämän asian puitteissa maailmanmusiikkia esittävä maahan muuttanut muusikko saattaa kohdata myös alipalkkaisuutta. Muusikot toivovat varteenotettavuutta siinä missä muutkin, vaikka heidän musiikissaan olisikin kuultavissa etnopiirteitä.

Haastateltavistani Cinta Hermon on kuitenkin onnistunut saada apurahaa ja siksi hän voi keskittyä muusikkouteensa kokopäiväisesti. Hermon kohdalla on korostettava myös yrittäjyyden ja aktiivisuuden merkitystä työllistymisessä. Muiden haastateltavien avustusten anomisessa tai myöntämisessä oli ollut vaikeuksia. Sitä, miksi apurahoja ei ollut myönnetty, on vaikea sanoa, mutta olennaista kuitenkin on se, että ulkomaalaistaustaisia taiteilijoita apurahan hakijoiden ja saajien joukossa on

edelleen pieni osuus. Yksi syy on todennäköisesti tiedon puutteessa, mutta näkisin muusikoiden taustalla, kokemuksella ja koulutuksella olevan myös merkitystä.

Suomessa koulutusta pidetään merkittävässä arvossa. Varsinkin taidemusiikin kentällä koulutus on tärkeä uran luomisessa. Sibelius-Akatemiassa mm. koulutetaan kansanmusiikin ammattilaisia, mikä on lisännyt kansanmusiikin arvostusta. Vaikka kansanmusiikissa edelleen pidetään merkittävänä perimätiedon säilyttämistä ja korvakuulolta oppimista, uskoisin koulutuksella olevan painoarvoa, toisin kuin aikaisemmissa maahanmuuttaneiden taiteilijoiden työllistymistä käsittelevissä tutkimuksissa. Varsinkin apurahoja anottaessa ja opetustyössä näkisin koulutuksen tärkeänä. Suomalaisen kansanmusiikin ammattilaisilla on tänä päivänä koulutus valttikorttinaan, vaikka tämäkään ei tietenkään aina takaa töitä.

Opinahjoissa myös verkostoidutaan. Kuten maahanmuuttajien työllistymistä koskevissa tutkimuksissa (mm. Forsander 2001, 2002) on todettu, olennaista maahanmuuttajien työllistymisen kannalta näyttäisi olevan verkostoituminen. Suomessa kulttuurikenttä ja varsinkin kansanmusiikin kenttä on hajanainen. Word of mouth, eli suusanallinen viestintä on tärkeää, kuten Peali Mitra Juvan ja Cinta Hermon kohdalla on todistettavissa. Heillä näyttäisi olevan tällä hetkellä tutkimukseni muusikoista eniten töitä.

Tarkoitukseni ei ollut tutkimuksen aikana kehittää uutta markkinointi- ja tiedotussuunnitelmaa Maailman musiikin keskukselle, vaan löytää muusikoita haastatteleamalla viitteitä mahdollisiin tiedotuksen kehitystarpeisiin. Maailman musiikin keskuksen harjoittamaa neuvontaa ja promootiota pidetään hyvänä. Tämänhetkiset resurssit huomioiden voisin kuitenkin ehdottaa joitakin tiedonvälitykseen liittyviä toimia.

Tämän hetken puheenaihe markkinoinnin näkökulmasta on sosiaalinen media. Monella tapahtumalla (myös Etnosoi!lla) ja organisaatiolla on profiilinsa jossakin nettiyhteisössä. Verkkoyhteisö avaa monenlaisia väyliä asiakkaiden vuorovaikutukselliseen tiedonvälitykseen ja verkostoitumiselle. Monimuotoiset linkittymisvaihtoehdot avaavat uusia polkuja profiileista toisiin – muusikoiden, tapahtumajärjestäjien ja organisaatioiden välillä. Sosiaalista mediaa ei otettu haastatteluissa kuitenkaan esiin,

mutta sen merkitys on informanttien tiedossa. Kuten aiemmin toin esille, lähes jokaisella oli profiili MySpacessa tai Facebookissa. Se ei kuitenkaan vielä takaa internetin aktiivista hyödyntämistä promootiovälineenä. Tästä voisi järjestää vaikkapa mediaillan muusikoille.

Myös Maailman musiikin keskus voisi jatkossa hyödyntää enemmän sosiaalista mediaa tiedotuksessa. Näin instituutti olisi keskellä reaaliaikaista keskustelua ”jäseniensä”, tapahtumajärjestäjien, muusikoiden ja maailmanmusiikista kiinnostuneiden kesken. Sosiaalinen media mahdollistaa myös keskustelun ja kokemusten vaihdon reaaliaikaisesti. Verkkoyhteisö lisäisi Maailman musiikin keskuksen nettisivujen tehokasta tiedonvälitystä entisestään.

Artistitietokantaa kannattaisi edelleen puffata, jotta se tulisi entistä tutummaksi tapahtumajärjestäjille ja kulttuuritoimijoille. Ehkäpä Maailman musiikin keskuksen kotisivujen linkkilistaan voisi lisätä joitakin olennaisia instansseja, joista muusikot osaisivat itse hakea ammattitietoa, kuten esimerkiksi suoraan tietoa avustuksista.

7 POST SCRIPTUM

Haastattelujen avulla sain mielestäni ajankohtaista tietoa maahan muuttaneiden muusikoiden kokemuksista. Vaikka osa muusikoiden ammatin harjoittamisen vaikeuksista olikin Maailman musiikin keskuksessa havaittu tai aavistettu ennalta, oli olennaista saada varmuus havaintoihin. Tämä tutkimus on kohdistunut ainoastaan maailmanmusiikkia esittäviin muusikoihin, mutta mielenkiintoista olisi vertailupohjaksi tutkia myös ulkomaalaistaustaisia länsimaisen taidemusiikin ammattilaisia. Lisäksi tärkeän näkökulman tarjoaisi myös perehtyminen ulkomailla tapahtuvaan marginaalisen musiikin levitykseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Sieltä on epäilemättä myös napattavissa sovellettavia markkinointi-ideoita. Edelleen voisi perehtyä kantasuomalaisiin muusikoihin, jotka tekevät maailmanmusiikkia ulkomaalaistaustaisten muusikoiden kanssa. Kokeellisen näkökulman olisi tarjonnut esimerkiksi yhden muusikon/yhtyeen tuotteistaminen.

Nämä kaikki tutkimuspolut kävivät mielessäni ja aioinkin haastatella esimerkiksi Ne-

fes –yhtyettä kokonaisuudessaan, johon siis kuuluu myös suomalaistaustaisia muusikoita. Mutta haastattelu osoittautui hankalaksi järjestää ja muutkin vaihtoehdot jätiin ajan ja työn rajallisuuden takia pois.

Tämän työn tutkimusote on kuvaileva. Ottamalla tutkimukseeni ns. kehittävän monikulttuurisen näkökulman tunnen uusintavani eroa ulkomaalaistaustaisten ja kantasuomalaisten muusikoiden välillä. Monet epäkohdat elävän rytmimusiikin kohdalla koskevat myös kantasuomalaisia muusikoita, mutta kuitenkin kielelliset ja tiedolliset valmiudet uskoakseni auttavat heitä. Paljon on myös tapahtunut fuusiota – yhtyeissä sekoittuvat kansallisuudet yhä luontevammin ja sekä musiikkigenret että kulttuurit sekoittuvat yhä enemmän. Uskon aktiivisen markkinoinnin tuovan maailman musiikkikulttuureita tutuksi yhä monikulttuuristuvassa Suomessa.

Olen ilokseni huomannut, että opinnäytteeni kirjoittamisen aikana sekä Cinta Hermo että Nefes-yhtye saivat Taiteen keskustoimikunnan monikulttuurisiin projekteihin kohdistaman apurahan. Nefesillä on ollut sekä konsertteja että opetusta. Cinta Hermo on konsertoinut sekä Suomessa että Espanjassa. Valmisteilla on levyn lisäksi musiikkivideo. Peali Mitra Juva on konsertoinut Shava-yhtyeen kanssa, sekä omissa projekteissaan. Didi Blancoita löytyvät nyt vastaluodut MySpace-sivut ja yhtye-esittely Maailman musiikin keskuksen artistitietokannasta. Demolevy on valmis teilla ja tiedossa on myös esiintymisiä.

Suurkiitos kaikille haastatelluille! Thank you!

LÄHTEET

Aaltonen, Lari 2006. Katse Intiaan. Trad. 2/2006. Helsinki: Art-Print Oy.

Arpo, Robert & Oesch, Pekka 2006. Kansanmusiikin ammattilaiset. Taloudellinen tilanne ja toimintaympäristöt. Taiteen keskustoimikunta. Tutkimusyksikön julkaisuja n:o 30. Helsinki: Lönnberg Print.

Asplund, Anneli 2006. Kansanmusiikin paluu. Teoksessa Suomen musiikin historia, kansanmusiikki. Helsinki: WSOY.

Ermutlu, Yonca 2001. Maahanmuuttajamusikin näkymättömyys ja turkkilainen perinnemusiikin orkesteri Nefes. Teoksessa Erkki Pekkilä (toim.) Steel pan, mbalax ja gamelan – tutkielmia maahanmuuttajamusikeista. Helsinki: Maailman musiikin keskus.

Forsander, Annika & Ekholm, Elina & Hautaniemi, Petri et.al. 2001. Monietnisyys, yhteiskunta ja työ. Helsinki: Yliopistopaino.

Forsander, Annika 2002. Luottamuksen ehdot. Maahanmuuttajat 1990-luvun suomalaisilla työmarkkinoilla. Helsinki: Väestöliitto, Väestöntutkimuslaitos. Viitattu 28.8.2009.

<http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/d3d1ec004a177825af86ef3d8d1d4668/Luottamuksenehdot+e-kirja.pdf?MOD=AJPERES>

Forsander, Annika 2004. Tekeekö työ oikeaksi suomalaiseksi? Teoksessa Helne, Tuula & Hänninen, Sakari & Karjalainen, Jouko (toim.) Seis yhteiskunta – tahdon ulos. Jyväskylä:SoPhi. 195-215. Viitattu 29.9.2009.

<http://www.hel.fi/wps/wcm/connect/d33955804a177825af85ef3d8d1d4668/Tekeek+t+y+oikeaksi+suomalaiseksi+teoksessa+Seis+yhteisku.pdf?MOD=AJPERES>

Hall, Stuart 1999. Identiteetti. Suom. ja toim. Mikko Lehtonen & Juha Herkman. Tampere: Vastapaino.

Hallituksen maahanmuuttopoliittinen ohjelma 2006. Valtioneuvoston periaatepäätös 19.10.2006. Työhallinnon julkaisu 371. Viitattu 29.9.2009
http://www.mol.fi/mol/fi/99_pdf/fi/06_tyoministerio/06_julkaisut/07_julkaisu/thj371.pdf

Hautaniemi, Petri 2001. Etnisyys ja kulttuuri. Teoksessa Forsander, Annika et. al (toim.) Monietnisyys, yhteiskunta ja työ. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme Helena 2008. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Yliopistopaino.

Huttunen, Laura 2005. Etnisyys. Teoksessa Anna Rastas, Laura Huttunen & Olli Löytty (toim.) Suomalainen vieraskirja. Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Tampere: Vastapaino.

Isiguzo, Anna 2004. Maahanmuuttajataustaisten taiteilijoiden urakehityksestä. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kulttuuripalveluiden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Jaakkola, Magdalena 2005. Suomalaisten suhtautuminen maahanmuuttajiin vuosina 1987-2003. Työpoliittinen tutkimus 286. Helsinki: Työministeriö.

Jaakkola, Magdalena 2009. Maahanmuuttajat suomalaisten näkökulmasta. Asennemuutokset 1987-2007. Helsingin kaupungin tietokeskus 2009:1. Helsinki: Edita Prima Oy. Viitattu 2.5.2010.

http://www.hel2.fi/tietokeskus/julkaisut/pdf/10_04_09_Toimintakertomus_2009.pdf

Joronen, Tuula & Saukkonen, Pasi 2008. Ourvision Song Contest 2007. Teoksessa Vesa Keskinen (toim.) Täydet pisteet Twelve Points Eurovision laulukilpailut Helsingissä 2007. Helsinki: Helsingin kaupungin tietokeskus.

Juslén, Jari 2009. Netti mullistaa markkinoinnin. Hyödynnä uudet mahdollisuudet.

Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Karhunen, Paula 2009. Taidetoimikuntien myöntämä tuki 2008. Tilastotiedote 1/2009. Helsinki: Taiteen keskustoimikunta. Viitattu 20.10.2009.

http://edmund.taiteenkeskustoimikunta.fi/download/TY+tilastotiedote+1+09.pdf?InqDoc_id=2890

Kauhanen, Mika & Silvennoinen, Maiju 2001. Espanjalaisena muusikkona Suomessa: tapaustutkimus kolmesta maahanmuuttajasta. Teoksessa Pekkilä, Erkki (toim.) Steel pan, mbalax ja Gamelan – tutkielmia maahanmuuttajamusiikkeista. Helsinki: Maailman musiikin keskus.

Kulttuuripolitiikan strategia 2020. Opetusministeriön julkaisuja 2009:12. Viitattu 29.9.2009.

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm12.pdf?lang=fi>

Kurkela, Vesa 2003. Suomirockin aika. Piirpauke. Teoksessa Suomen musiikin historia, populaarimusiikki. Helsinki: WSOY.

Kyttänen, Iina 2009. Ilmainen markkinointi verkkoyhteisöissä –case Aida-yhtyeen ep-levy. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Viitattu 28.12.2009

https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5137/Kyttanen_Iina.pdf?sequence=1

Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta. 1999. Viitattu 12.10.2009. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990493>

Liebkin, Karmela 1994. Maahanmuuttajat. Kulttuurien kohtaaminen Suomessa. Helsinki: Hakapaino oy.

Liebkind, Karmela (toim.) 2000. Monikulttuurinen Suomi. Etniset suhteet tutkimuk-

sen valossa. Tampere: Tammer-paino Oy.

Maahanmuuttajaväestön asema opetusministeriön tehtäväalueilla. Opetusministeriön politiikka-analyysyjä 2009:3. Viitattu 9.6.2010

<http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/Pol0309.pdf?lang=fi>

Matinheikki-Kokko, Kaija 1994. Suomen pakolaisvastaanotto – periaatteet ja käytäntö. Teoksessa Karmela Liebkind (toim.) Maahanmuuttajat. Kulttuurien kohtaaminen Suomessa. Helsinki: Hakapaino oy.

Mäentaka, Minna-Mari 1997. Naissubjekti suomalaisessa kansanmusiikissa – tulkin-
toja kolmesta musiikillisesta elämäntarinasta. Turun yliopisto. Musiikkitiede. Pro
gradu – tutkielma.

Opetusministeriön strategia 2015. Opetusministeriön julkaisuja 2003:11. Tulostet-
tu 1.5.2010.

http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2003/liitteet/opm_155_opm_11.pdf?lang=fi

Paananen, Seppo (toim.) 2005. Maahanmuuttajien elämää Suomessa. Tilastokes-
kuksen julkaisu. Helsinki: Edita Prima Oy.

Pekkilä, Erkki 2001. Steel pan, mbalax ja Gamelan – tutkielmia maahanmuuttaja-
musiikeista. Helsinki: Maailman musiikin keskus.

Piippo, Maarit 2007. Laulaja Peali Mitra: Musiikki luo yhteyksiä suomalaisiin. Moni-
tori-lehti 1/2007.

Pitkänen, Pirkko (toim.) 2005. Kulttuurien välinen työ. Helsinki: Edita.

Puustinen, Outi 2008. Musiikin merkitys gambialaisille maahanmuuttajamusikoiden
identiteetille ja akkulturaatioprosessille Suomessa. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu-
tutkielma. Tulostettu 20.8.2009.

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/18813/URN_NBN_fi_jyu-200808115639.pdf?sequence=1

Rastas, Anna & Huttunen, Laura & Löytty, Olli (toim.) 2005. Suomalainen vieraskirja. Kuinka käsitellä monikulttuurisuutta. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Reponen, Emma 2009. Markkinointi pienillä resursseilla. Funky Awards – palkintogaalan markkinoinnin tehostaminen. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kulttuurituotannon koulutusohjelma. Opinnäytetyö. Tulostettu 28.12.2009
https://publications.theseus.fi/bitstream/handle/10024/5470/reponen_emma.pdf?sequence=1

Saukkonen, Pasi & Ruusuvirta, Minna & Joronen, Tuula 2007. ” Tulossa on jotain juttuja”. Kyselytutkimus pääkaupunkiseudun taide- ja kulttuuritoimijoiden suhteesta maahanmuuttoon ja monikulttuurisuuteen. Helsinki: Cupore ja Helsingin tietokeskus. Viitattu 15.10.2009. http://www.cupore.fi/verkkojulkaisut_2.php

Saukkonen, Pasi 2007. Maahanmuutto, monikulttuurisuus ja kulttuuripolitiikka: taustatietoja tutkimukselle ja toiminnalle. Helsinki: Cuporen verkkojulkaisu 1/2007. Viitattu 15.3.2009. http://www.cupore.fi/verkkojulkaisut_1.php

Silas, Petri 2008. Hasse Walli. ”Kukaan ei kai ole profeetta omalla maallaan!”. Soundi 1/2008.

Sisäasiainministeriö 2009. Ministeri Thors: Uusi kotouttamislaki tulee koskemaan kaikkia maahanmuuttajia. Tiedote 2.11.2009. Viitattu 20.1.2010.
<http://www.intermin.fi/intermin/bulletin.nsf/PFBD/10C18FCC9739DA24C2257662002D902D?opendocument>

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. (5. uudistettu painos). Jyväskylä: Tammi.

Varilo, Antto 2001. Suomalainen kitaristi ja senegalilainen mbalax. Teoksessa Erkki Pekkilä (toim.) Steel pan, mbalax ja gamelan – tutkielmia maahanmuuttajamusii-

keista. Helsinki: Maailman musiikin keskus.

Vartia, Maarit & Bergholm, Barbara & Giordiani, Terhi & Rintala-Rasmus, Anita & Riala, Riitta & Salminen, Simo 2007. Monikulttuurisuus työn arjessa. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Vuokko, Pirjo 2004. Nonprofit-organisaatioiden markkinointi. Porvoo: WSOY.

Väänänen, Mikko 2004. Maahanmuuttajanäyttelijänä Suomessa - Tutkimus maahan muuttaneiden näyttelijöiden asemasta ja pätevyydestä Suomen teatterialan työmarkkinoilla. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Kulttuuripalveluiden koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Haastattelut

Haastattelu 1: Cinta Hermo 18.8.2009, Helsinki

Haastattelu 2: Didi Blanco 20.8.2009, Helsinki

Haastattelu 3: Yonca Ermutlu 4.9.2009, Helsinki

Haastattelu 4: Yamar Thiam 7.10.2009, Tampere

Haastattelu 5: Peali Mitra 18.11.2009, Helsinki

Cinta Hermo Martin www.myspace.com/cintahermo

Didi Blanco www.myspace.com/didiblanco

Galaxy www.myspace.com/galaxyorchestra

Nefes www.myspace.com/nefeshelsinki

Artistitietokanta www.globalmusic.fi

Internet-linkkejä

Apurahat www.kulttuuri.net/kulttuurihakemisto/saatiot_ja_apurahat

Kansanmusiikkiportaali www.kansanmusiikki.fi

Koto-hanke www.socca.fi/hankkeet/koto.htm

Kulttuuripoliittisen tutkimuksen edistämissätiö www.cupore.fi

Maailman musiikin keskus www.globalmusic.fi

Opetusministeriö www.minedu.fi

Sisäasiainministeriö www.intermin.fi

Suomen muusikkojen liitto www.muusikkojenliitto.fi/

Taiteen keskustoimikunta www.taiteenkeskustoimikunta.fi/

Tilastokeskus www.stat.fi

Työ- ja elinkeinoministeriö www.tem.fi

Työ- ja elinkeinotoimisto www.mol.fi

Vaka-hanke www.vaka-hanke.fi

Maahanmuuttovirasto www.migri.fi

LIITTEET

LIITE 1

Haastattelun teema-alueet

Muusikon tausta

- ikä
- sukupuoli
- paikkakunta
- synnyinmaa
- maahanmuuttovuosi
- maahanmuuton syy
- koulutus

Muusikkona Suomessa

- esiintymiset ja muut työmahdollisuudet
- kokemukset muusikkona negat./posit.
- apurahat
- työtoiveita
- tulevaisuus
- musiikki
- musiikin merkitys

Maailman musiikin keskus

- toiminta ja tehtävä
- tiedotus
- manageritoiminta
- toiveet

LIITE 2

Haastattelukysymykset

Muusikon tausta

1. Mistä olet kotoisin?
2. Kuinka kauan olet ollut Suomessa?
3. Miksi muutit Suomeen?
4. Millainen koulutus sinulla on?
5. Kielitaito?

Työllistyminen muusikkona

6. Missä olet esiintynyt?
7. Miten olet saanut tietoa esiintymismahdollisuuksista?
8. Onko sinulla tällä hetkellä töitä? Mitä?
9. Millaista on olla muusikkona Suomessa?
10. Mikä on ollut vaikeaa ja miksi?
11. Mitä toiveita sinulla on muusikkona?

Maailman musiikin keskuksen toiminta

12. Millaista tietoa olet saanut Maailman musiikin keskuksesta? Oletko saanut apua tarvittaessa?
13. Millaista viestintää toivoisit Maailman musiikin keskuksen ja muusikoiden välille?
14. Parannusehdotuksia
15. Mitä mieltä olisit managerista